

KIRJALIKE TÖÖDE VORMISTAMISE JUHEND 2026

Kinnitatud õppenõukogul **28.05.2026**

Sisukord

VORMISTAMISE PÕHIREGLID	3
Lehekülje mõõtmised	3
Lehekülgede nummerdamine	3
Kirjaliku töö esileht	3
Tekst	3
Pealkirjade vorming	4
ALLIKATELE VIITAMINE	4
AUTORIÕIGUSED JA PLAGIAAT	4
TEKSTISESE VIITAMISE ALUSED	5
ALLIKATE LOETELU JA VIITAMISE PÕHIMÕTTED	6
TEISTE KEELTE KASUTAMINE AKADEEMILISES TÖÖS	7
ALLIKATE LOETELU KOOSTAMISE KIRJELDUS	9
TEKSTISENE VIITAMINE	9
Parafras ja refereering	10
Otsetsitaat	10
TEKSTISESE VIITAMISE TÄIENDAVALD REEGLID	11
Puuduvate leheküljenumbrite korral	11
Tõlgitud allikale viitamine	11
Taasavaldatud või antiiksed allikad	11
Kaudne viitamine	12
Avaldamiskuupäev puudub	12
Allikad kahe või enama autoriga	12
Sama autori samal aastal avaldatud teosed	13
Isiklik suhtlus või avalikult kättesaamatud allikad	13
VIITAMISE NÄITED ALLIKATE LOETELUS JA TEKSTIS	13
ARTIKLID	14
RAAMATUD	18
AUDIOVISUAALSED TEOSSED	20
TEHISINTELEKT	23
SOTSIAALMEEDIA	24
LÕPUTÖÖD	25
SEADUSANDLUS	26
AVALDAMATA ALLIKAD	26
PIIBEL JA PÜHAD KIRJUTISED	26
Piibli lühendid	28
LÜHENDID JA KIRJAVAHEMÄRGID	30
Lühendid viidetes ja allikate loetelus	30
Kirjavahemärgid	30
LÕPUTÖÖ VORMISTAMISE LISAD	32
TIITELLEHT	32
SISUKORD	33
PÄIS	33
PEALKIRJAD JA TÖÖ OSAD	33
TABELITE JA JOONISTE VORMINDAMINE	34

Vormistamise põhireeglid

Mis tahes kirjalikutöö on uurimusliku protsessi konkreetne tulemus/kirjalik aruanne sellest, mida uuriti, kuidas uuriti ning millised on järeldused ja tulemused, milleni töö käigus jõuti. Kirjalik töö on õppejõu poolt antud kodus tehtav ülesanne, mis võib mahult olla ühest kuni mitme leheküljeni. Üliõpilase iseseisvad kirjalikud tööd – refleksioon, essee, uurimus, praktika aruanne, diplomitöö ja diplomiprojekt – koostatakse ja vormistatakse ühtsete põhimõtete järgi vastavalt EMKTS-s kehtestatud nõetele. Kirjalike tööde koostamise juhend järgib üldisi teadustööde koostamise nõudeid, milleks on APA7 viitamissüsteemi rahvusvahelised vormistamisnõuded (aadressil: <http://apastyle.apa.org>).

Kuna EMKTS on teinud APA7 stiilis kohandusi, tuleb APA veebilehel esitatud juhiste ja käesoleva dokumendi vahelise vastuolu korral lähtuda käesolevast dokumendist.

Lehekülje mõõtmed

Lehekülje mõõtmed määrab paberiformaat A4, paberi vabad äärealad 2,5 cm kõikidest külgedest (paremal, vasakul, ülal, all). Tekst, töö sisu (kaasa arvatud pealkirjad) vormindatakse seriif fondiga Times New Roman, suurusega 12 ptk.

Lehekülgede nummerdamine

Välja arvatud lõputöö tiitelleht, nummerdatakse kõik leheküljed. Diplomitöö lehekülgede loetelu algab aga tiitellehest. Kirjaliku töö esileht

Esimese lehekülje paremasse ülaserva kirjutatakse autori nimi, loengukursuse nimi ja töö valmimise kuupäev. Lehe keskele kirjutatakse töö pealkiri (Pealkirjade vormingu 1 tase). Töö esimene lehekülg pealkirjaga on ühtlasi tiitelleheks.

Näide:

1

Mari Tuul

KIL001 Kiriku ajalugu

3.05.2026

Pealkiri

Essee algab siin sinu tekstiga. Tekst joondatakse vasaku (left alignment funktsioon) ääristusega. Iga lõik algab taandreaga 1,27 cm. Reavahe on 1,5 kogu töö ulatuses - teksti sees, pealkirjades, ja mujal.

Tekst

Tekst vormindatakse töös poolteist reavahega. Reavahe on 1.5 reavahe kogu töö ulatuses - teksti sees, pealkirjades, alapealkirjades, kirjanduse loetelus, ja mujal. Tekst joondatakse vasaku (left alignment funktsioon) ääristusega. Iga lõik algab taandreaga 1,27 cm. Taandrida puudub üksnes sissejuhatusel ning ülejäänud teksti osast eristatud tsitaatidel, pealkirjadel, tabeli pealkirjal ja jooniste allkirjal. Lõikude vahel on kogu töö ulatuses 0 pt.

Pealkirjade vorming

Kirjaliku töö peakiri ja allikate loetelu kirjutatakse lehe keskele, paks (tase 1). Kasutatavate pealkirjade arv sõltub töö pikkusest ja keerukusest. Kui vaja on kahte pealkirja taset, kasutage taset 1 ja 2. Kui on vaja kolme pealkirja taset, kasutage taset 1, 2 ja 3. (ja nii edasi). Välti ainult ühte alapealkirja peatükis. Pealkirju ei nummerdata. Pealkirjad on 1.5 reavahega. Pealkirjade ees ega järel ei lisata tühja rida, isegi kui peakiri jääb lehe lõppu.

Tavapäraste seminari kirjalike tööde puhul (v.a lõputöö, nagu selgitatud hilisemas peatükis) on üksnes töö peakiri ja allikate loetelu vormistatud 1. taseme pealkirjadena. Lühemad kirjalikud tööd ei pruugi vajada alapealkirju, pikemad tööd võivad vajaduse korral sisaldada 2. ja vajadusel ka 3. taseme alapealkirju. Liigne alapealkirjade kasutamine ei ole soovitatav.

Tase 1	Keskjoondus, algab suure tähega, rasvane kiri (bold) Tekst algab uuest lõigust (taandega).
Tase 2	Vasak joondus, algab suure tähega, rasvane kiri Tekst algab uuest lõigust (taandega).
Tase 3	<i>Vasak joondus, algab suure tähega, rasvane kiri ja kursiiv (italics)</i> Tekst algab uuest lõigust (taandega).

Vaata lisa <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/paper-format/headings>

Näide:

1
Esimese astme pealkiri Vormistatud dokument peab olema selge, ühtlane ja kergesti loetav. Teksti esitamisel tuleb järgida juhendis toodud nõudeid ning kasutada kogu dokumendis järjepidevat stiili. Teise astme pealkiri Peatükid ja alapeatükid aitavad teksti loogiliselt liigendada. Pealkirjade vormistus peab vastama nende tasemele ning sama taseme pealkirjad tuleb kujundada kogu dokumendis ühtemoodi. Kolmanda astme pealkiri Lõigud peavad moodustama sisulise terviku ning olema üksteisest selgelt eristatavad. Reavahe, taanded ja lõiguvahed tuleb määrata vastavalt vormistusjuhendi nõuetele.

Allikatele viitamine

<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles>

AUTORIÕIGUSED JA PLAGIAAT

Iga teaduslik töö esindab erinevate autorite kogutud teadmiste pagasit. Akadeemilistes kirjatöodes viidatakse alati autoritele, kelle mõtted ja ideed on olnud eeskujuks, välistada tuleb autoriõiguste rikkumist ja plagiaati. Plagiaadiks ehk intellektuaalseks varguseks nimetatakse teise autori tsitaatide, ideede, tabelite, statistika, diagrammide ja muu loomingu esitamist enda tööna. Selles kontekstis toimib tehisintellekt kui autor ning

teda tuleks viidata (vaata all pool Viitamise näide... Tehisintellekt). Plagiaadi vältimiseks tuleb lähtuda põhimõttest: autorile tuleb viidata alati, kui tsiteeritakse, kopeeritakse, parafraseeritakse või jutustatakse ümber teise autori loomingut. Viidata tuleb lisaks tekstidele ka teiste autorite graafilise ja audiovisuaalse materjali kopeerimisel ja ümberkujundamisel. Üliõpilane on kohustatud kõikides kirjalikes töödes nõuetekohaselt viitama iga kord kui on kasutatud mingit allikat. Ilma viitamata teise autori mõtete esitamine oma töös on olemuselt plagiaat.

Plagiaadi või akadeemilise pettuse tuvastamise korral rakendatakse Õppekorralduse eeskirja punkti 5.10.

Kui üliõpilase töös avastatakse akadeemiline pettus, nõuab õppejõud ülesande ümberkirjutamist ja saadab kirjaliku teate dekaanile, kes peab arvestust distsiplinaarhoiatuste tegemise kohta.

Üliõpilasel on õigus õppejõu otsus apelleerida dekaanile, kes kutsub seejärel kokku asja uurima 3-liikmelise komisjoni. Raskemate või korduvate rikkumiste korral võib õppejõud või dekaan alustada ametlikku distsiplinaarmenetlust 3-liikmelise komisjoni ees.

Kui komisjonile saadetakse süüdistus akadeemilises petturluses, küsitakse selgitust nii üliõpilaselt kui ka õppejõult. Komisjoni otsus on lõplik. Komisjon võib üliõpilasele õiguse anda, teha hoiatuse, mis võimaldab õppejõul hinnata tööd madalamalt või hindega „mitterahuldav“ (F), teha noomituse, mille tulemuseks on õppeaine eest hinne „mitterahuldav“ (F) või soovitada rektoril üliõpilane Seminarist eksmatrikuleerida.

TEKSTISISESE VIITAMISE ALUSED

Viitamine on kohustuslik kõikides akadeemilistes töödes järgmistel juhtudel:

- kui tsiteeritakse allika otseseid sõnu;
- kui allikast pärinevaid ideid, fakte või väiteid esitatakse ümber sõnastatuna.

Nendel juhtudel on viitamine vajalik akadeemilise aususe tagamiseks. Viidete puudumist käsitletakse plagiaadina.

Viitamine on vajalik ka järgmistel juhtudel:

- kui esitatakse fakte või väiteid, mida ei peeta üldteada olevaks;
- kui esitatakse teise isiku või organisatsiooni seisukohti (näiteks kui akadeemilises töös kirjutatakse: „Metodistid usuvad, et ...“, tuleb sellele lisada viide, kuna esitatakse konfessiooni, mitte üksnes autori isikliku seisukohta).

Nendel juhtudel näitab viitamine akadeemilist põhjalikkust ning tõendab, et teemat on hoolikalt uuritud.

Viited võimaldavad lugejal esitatud väiteid kontrollida nii nende hindamise eesmärgil kui ka teema süvendatud uurimiseks. Sellistel juhtudel viidete puudumine toob kaasa töö hinde alandamise ning võib lõppeda isegi töö mittesooritamisega.

Põhireegel on järgmine: kui tekib kahtlus, kas viidata või mitte, siis tuleb kindlasti viidata.

Allikatele viitamiseks kasutatakse tekstisest viitamist.

APA stiil kasutab autori ja aasta tsitaadi süsteemi, kus lühike tekstisisene viide suunab lugejad täieliku viitekirje juurde allikate loetelus. Tekstisisene viide on nähtav kirjutise tekstis teose autori nime, avaldamise aasta ja lehekülje numbriga. Niisugune viitamise reegel võimaldab lugejal leida viidatud teose allikate loetelust töö lõpus. **Iga tekstis tsiteeritud teos peab olema allikate loetelus ning iga allikate loetelus olev viide peab olema tekstis tsiteeritud.**

Viitamisel veendu, et allikate loetelu autori nimede õigekiri ja avaldamise aasta (või kuupäev) vastaksid tekstisestele viidetele. Tsiteeri ainult neid teoseid, mida oled lugenud ja mõtteid, mida oled oma kirjutises kasutanud. Oma mõttekäikude toetamiseks piirdu ainult vajalike viidetega, sest palju järjestikuseid viiteid raskendavad lugemist. Eelista esmaseid allikaid (algallikad) ja kasuta teiseseid allikaid (algallikatele toetuvad) vaid siis, kui see on uurimistöö seisukohalt vajalik.

Kui viitamisel on tegemist **konkreetses osa** parafraseerimise või otsetsitaadiga, tuleks standartsele autor-aasta järel lisada ka lehekülje number(-id). Kui allikal puuduvad püsivad leheküljenumbrid, näiteks e-raamatu või veebipõhise artikli puhul, tuleb kasutada alternatiivset viitamisviisi, nagu on kirjeldatud allpool jaotises „Tekstisese viitamise täiendavad reeglid... Puuduvate leheküljenumbrite korral.“

ALLIKATE LOETELU JA VIITAMISE PÕHIMÕTTED

Viidete korrektsuse tagamiseks on soovitatav lähtuda töö lõpus esitatud allikate loetelus toodud täielikust kirjest. Viitamine lähtub neljast põhireeglist: a) Autor, b) Aastaarv, c) Teose pealkiri d) Ilmumise koht.

Selgitusi:

A) AUTOR:

Uurimistöö kirjutamisel on autorile/autoritele viitamine primaarne küsimus, et vältida plagiaati. Autoreid on kahte liiki: üksikisikud või organisatsioon. Üksikisikute juures tuleb märkida autoriteks kõik allikat koostanud inimeste nimed, organisatsiooni puhul organisatsiooni täisnimetus.

Antiikautorite nimed, mille kuju on üldtuntud või mille puhul ei ole võimalik eristada ees- ja perekonnanime, esitatakse nii tekstisisestes viidetes kui ka allikate loetelus üldlevinud kujul (näiteks Augustinus, Thomas Aquinas).

Sotsiaalmeedia autoritel, kelle ees- ja perekonnanime pole teada, esitatakse see tervikuna esineval kujul. Kui viide autorile vajab selgitust, mis on tema roll teose loomisel (näiteks toimetaja, tõlk, režissöör), siis lisatakse see märges sulgudes autor järel. See selgitav märges lisatakse allikate loetelus, mitte teksti sees.

B) AEG:

Teose ilmumise, väljaandmise ja kirjastamise aeg antakse üldjuhul aastaarvuna. Perioodilistelt ilmuvate teoste juures (uudised, ajalehed, ajakirjad, blogipostitused, jpt) lisatakse ka kuupäev. Antiikteoste puhul võib aasta kuju olla näiteks ca 200 eKr.

C) PEALKIRJAD

Peakirja kirjutamise viise on kahte tüüpi:

1. eraldiseisvad, tervikuna ilmuvad teosed, nagu raamat, brošüür, pressiteade, (eetika)koodeks, konverentsi ettekanne, väitekiri, veebileht, uudis või artikkel veebiportaalis, veebinarid, PowerPoint slaidid, YouTube video, film, TV saade, avaldamata ja mitteametlikult avaldatud teosed (nt monograafia), andmekogumikud, jpt.
2. üksikosad tervikust, nagu artikkel ajalehes, ajakirjas, artikkel kogutud teostes, muusikapala plaadil, episood seriaalis, konverentsi kaasettekanded, entsüklopeediaartikkel, Tv sarja episood, jpt.

Tervikteose pealkiri kirjutatakse alati *kursiivis*.

Üksikosa tervikust kirjutatakse alati püstises kirjas, selle järgneb tervikteose nimetus kursiivis, kuhu üksikosa kuulub. Näiteks: raamatu kui eraldiseiseva teose pealkiri on kursiivis, ajakirja üksikartikkel aga püstises kirjas, millele järgneb ajakirja kui terviku nimetus kursiivis. Heliplaat tervikteosena on kursiivis aga üksik muusikapala plaadilt on osa tervikust, seega püstises kirjas, plaadi nimetus kursiivis. Jne.

D) ILMUMISE/TRÜKIS AVALDAMISE KOHT

Ametlikult trükitis avaldatud allikal esitatakse allikate loetelus ka ilmumise koht nagu kirjastus, kirjastaja või avaldaja. Allika trükitis avaldajaks võib olla nii eraldiseisev kirjastusfirma kui organisatsioon (kool, asutus, vm). Ajakirja, ajalehe ja meediaettevõtte puhul märgitakse allikate loetelus avaldajaks ajakiri, ajaleht või meediaettevõtte ka siis, kui neil on eraldiseisev kirjastaja. Lisainfo trükitis avaldaja kohta ei ole sel juhul vajalik. Näiteks: lõputöö avaldajaks on kool, kus töö kaitsmisele tuleb ja seepärast esitatakse allikate loetelus kooli nimi. Heliplaadid, filmid, jne. ilmuvad väljaandvas stuudios, raadio ja telesaated selles ettevõttes või organisatsioonis, mis vastutab nende teostuse eest, sotsiaalmeedia postitused vastavas portaalis, jne. Kui allikas on ilmunud veebis, tuleb kirjastusele lisaks lisada veebiaadress ehk URL. Veebilehtedel pole kirjastajat vaja eraldi lisada, piisab ainult URL kirjest kujul <https://www.mingia.adress.com> Soovitatav on kasutada aktiivset URL-aadressi, millele on lisatud toimiv hüperlink ning mis kuvatakse automaatselt sinise ja allajoonitud tekstina. Kui link ulatub rohkem kui ühele reale, peavad kõik read olema võrdselt aktiivsed, sinised ja allajoonitud. Veebiaadressile ei lisata lõppu punkti!

Kokkuvõttena: viite põhikuju on järgmine:

Tervikteose puhul:

Autor, A. (Aasta). *Tervikteose pealkiri*. Avaldamise koht.

Üksikosa tervikteosest:

Autor, A. (Aasta). Üksikosa pealkiri. *Tervikteose pealkiri*. Avaldamise koht.

Perioodiliselt ilmuv kirjandus:

Autor, A. (Aasta, kuupäev). Üksikosa pealkiri. *Tervikteose (kogumiku) pealkiri*. Avaldamise koht.

Näide:

Tervikteos (raamatu näitel):

Salo, V. (2022). *Jumalale on kõik võimalik*. Radio Vaticana-Estone. Postimehe kirjastus.

Osa tervikust (ajakirja näitel):

Nelson M. (2023, kevad). Piibel kui meie identiteedi alus. *Koduteel*, (148), 10-11.

Kuidas antud põhimõtteid järgides koostada viiteid lisaks antud näidetele, leiad peatükis „Viitamise näited allikate loetelus ja tekstis”. Alati ei ole võimalik kogu informatsiooni allika kohta leida, kuidas sel juhul viidata, kirjeldab allolev tabel.

Mis on puudu	Lahendus	Positsioon A	Positsioon B	Positsioon C	Positsioon D
Kõik on olemas	Kirjes on autor, aasta, pealkiri ja ilmumise koht.	Autor, A. A. või Organisatsioon	(Aasta) või (Aasta, kuupäev)	Pealkiri või Pealkiri	Kirjastus või URL
Autor, ka kollektiivne autor on puudu	Asenda autor kirje pealkirjaga	Pealkiri või Pealkiri	(Aasta) või (Aasta, kuupäev)	-	Kirjastus või URL
Välja andmise aeg on puudu	Asenda aasta kirjega (i.k.)	Autor, A. A. või Organisatsioon	(i.k.)	Pealkiri või Pealkiri	Kirjastus või URL
Pealkiri on puudu	Kirjuta allika kirjeldus nurksulgudes	Autor, A. A. või Organisatsioon	(Aasta) või (Aasta, kuupäev)	[Teose kirjeldus, näiteks, Essee]	Kirjastus või URL
Väljaanne on puudu (publitseerimata väljaanne)	Viita isikliku kommunikatsioonina ainult tekstis, mitte allikate loetelus				

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/missing-information>

VEEBIALLIKATE ALLALAADIMISE KUUPÄEV

Allalaadimise kuupäev tuleb allikate loetellu lisada üksnes selliste allikate puhul, mille sisu on olemuselt ajas muutuv või täiendatav.

Näide:

Merriam-Webster. (i.k.) Self-report. Merriam-Webster.com dictionary. Loetud 30. oktoobril 2025, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/self-report>

Statistikaamet. (i.k.) Rahvaarv. Eesti Statistika. Loetud 30. oktoobril 2025, <https://stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/rahvastik/rahvaarv>

TEISTE KEELTE KASUTAMINE AKADEEMILISES TÖÖS

Järgnev punkt on kohandatud vastavalt meie kooli ainulaadsele olukorrale, kus on kolm õppekeelt paralleelselt kasutuses. Allolevad nõuded on seega erinevad APA standardist.

Kogu töö tekst, sealhulgas tsitaadid, peab olema selles keeles, milles töö on kirjutatud. Kui kasutate teises keeles allikat ning peate vajalikuks autori täpseid sõnu edasi anda, tuleb tsitaat tõlkida töö keelde. Ehk, kui sinu töö on kirjutatud eesti keeles, aga tsitaat on inglise keeles, sa peaks seda tsitaat eesti keelde tõlkida.

Kui mõni võtmesõna peab olema nähtav originaalkeeles, võib selle sõna või väljendi lisada tõlgitud sõna või väljendi järele nõrk sulgudes originaalkirjas, kuid lugejale peab olema selge, miks see on vajalik. Enamikul juhtudel ei ole see vajalik.

Piibli kreeka ja heebrea keel on erand — need sõnad või fraasid tuleb esitada originaalkirjas.

Tekstisest viidete puhul tuleb ladina või kirillitsa tähestikus allikatele viidates kirjutada autori nimi sulgudes oleva viite osana originaaltähestikus täpselt nii, nagu see esineb kasutatud allikate loetelus. Juhul kui autorile viidatakse lause sees, tuleb nimi translitereerida töö kirjutamise tähestikku. Sulgudes olevas viites tuleb autori nimi alati esitada originaaltähestikus, isegi juhul, kui lauses kasutatakse autori nime translitereeritud kuju.

Keeltes avaldatud allikate autorite nimed ja teoste pealkirjad, mis ei kasuta ladina ega kirillitsa tähestikku, tuleb translitereerida selle keele tähestikku, milles töö on kirjutatud; see nõue kehtib nii töö põhitekstis, sulgudes olevates viidetes kui ka allikate loetelus.

Kui eesmärk on anda võõrkeelse autori sõnu edasi võimalikult täpselt, st tõlkida autori sõnad töö keelde, tuleb tsitaat esitada jutumärkides nagu ametlik tõlge, kuid viite lõppu tuleb nurksulgudes lisada märge [isiklik tõlge]. Ei ole vajalik täpsustada, kas tõlke tegi autor ise, mõni teine isik või tehisintellekti programm. Kui tegemist ei ole ametlikult avaldatud tõlkega, kuid eesmärk on autori sõnu võimalikult täpselt edasi anda, tuleb seda käsitleda kui „isiklikku tõlget“.

Näited:

Yannaras väidab, et Jumala ja ühendatud inimloomuse vaheline suhe on „analoogne Isa ja Poja vahelise suhtega“ (Яннарас, 1983, lk 173 [isikliku tõlge]). Johannes Kuldsuu väljendab seisukohta, mis on Athanasiose mõttega tihedalt kooskõlas (Иоанн Златоуст, i.k., p. 40).

Töö lõpus olevas kasutatud allikate loetelus kehtiv järgmised reeglid kui mitmed keeled on töös kasutatud:

- Ladina või kirillitsa tähestikus allikad esitatakse originaalkirjas ja originaalkeeles. Muudes tähestikes (nt heebrea, kreeka, gruusia jt) kirjutatud allikad translitereeritakse selle keele tähestikku, milles töö on kirjutatud.
- Teose pealkiri esitatakse originaalkeeles ning originaalkirjas juhul, kui see on ladina või kirillitsa tähestikus, või translitereeritult juhul, kui see on kirjutatud mõnes muus tähestikus. Kui allikas ei ole töö kirjutamise keeles, tuleb pealkirja järel kohe nurksulgudes esitada pealkirja otsene tõlge.
- Nõutavad lühendid (nt i.k. või lk.) ning muud vajalikud lisasõnad kirjutatakse töö keeles.
- Allikad järjestatakse tähestikulises järjekorras, alustades sellest tähestikust, milles töö on kirjutatud. Seejärel esitatakse teises tähestikus allikad vastava tähestiku järjekorras.

Märkus: siin peetakse silmas tähestikuperekondi, mida seminari kontekstis on kaks: ladina tähestikul põhinevad ja kirillitsa põhinevad tähestikud. See tähendab, et inglise- ja eestikeelsed allikad kuuluvad samasse tähestikuperekonda ning vene- ja ukrainakeelsed allikad samasse tähestikuperekonda.

Näiteks juhul, kui töö on kirjutatud eesti keeles ning kasutatakse eesti- inglise- ja venekeelseid allikaid, tuleb kasutatud allikate loetelus esmalt esitada eesti- ja ingliskeelsed allikad tähestikulises järjekorras ning seejärel venekeelsed allikad vene tähestiku järjekorras.

Näited:

Eestikeelses diplomitöös kasutatud soome- ja venekeelne allikas vormistatakse kasutatud allikate loetelus järgmiselt:

Kuosmanen, J. (1994). *Raamatun opetuksia* [Piibli õpetused]. Ristin Voitto.

Яннарас, Х. (i.k.). *Вера Церкви* [Kiriku usk]. Азбука веры. https://azbyka.ru/otechnik/Hristos_Yannaras/vera-tserkvi

Märkus: ilmumise organisatsioon ja veebilehe nime ei tõlgita; tõlgitakse ainult konkreetse allika pealkiri.

ALLIKATE LOETELU KOOSTAMISE KIRJELDUS

Iga kirjalikutöös kasutatud teos või allikas peab olema kajastatud allikate loetelus ning iga loetelus esitatud viide peab leiduma ka tekstisisese viitena. Allikate loetellu selliste teoste lisamine, millele tekstis viiteid ei esine, on käsitletav akadeemilise pettusena.

Tavapäraste seminari õppetööde puhul ei alga allikate loetelu uult lehelt, vaid jätkub kohe kokkuvõtte järel järgmisele reale ilma tühja reata. Erandiks on diplomitöö, mille puhul allikate loetelu algab uult lehelt.

Allikaile viidates on alati soovitatav eelnevalt koostada allikate loetelu viide ja seejärel tekstisisene viide. Tekstisisene viide sõltub alati sellest, mis on allikate loetelus, mõningal puhul isegi sellest, millises järjestuses on allikate loetelus.

Allikate loetelu algab 1. astme pealkirjaga „Allikate loetelu“. Allika kirjed vormistatakse mitte taandreana vaid ripptaande funktsioonina. Ripptaande tekst algab vasakust servast viisil, kus lõigu järgmised read on nihkes 1,27 cm (pool tolli). Tulemuseks on autorite nimekiri, milles autor(-id) on selgelt eraldatav ülejäänud informatsioonist. Allikate loetelu järjestatakse tähestikulises järjekorras.

Allikate loetelus kasutatakse kahe autori puhul nimede vahel ampersandi (&) märki. Kolme või enama autori puhul eraldatakse autorid komadega ning kahe viimase autori vahel kasutatakse ampersandi märki.

Näiteks: „Johnson, L., Smith, J., & Brown, K.“

Näide:

5

Uurimus näitas, et käsitletud teema on mitmetahuline ja seotud erinevate ajalooliste ning teoloogiliste vaadetega. Teema mõistmisel on oluline arvestada nii konteksti kui ka erinevate tõlgendustega.

Allikate loetelu

Altnurme, R. (Toim.). (2018). *Eesti kiriku- ja religioonilugu: Õpik kõrgkoolidele*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Bunder, R. (2024). EELK vaimulike seotus vennastekogudusega 1972. aastal. *Usuteaduslik Ajakiri*, 85(1), 82–102. <https://doi.org/10.23675/ua.v85i1.23824>

TEKSTISISENE VIITAMINE

Tekstisisene viitamine arvestab sellega, et lugeja leiab kõik täpsustavad andmed allikate loetelust kirjutise lõpus. Tekstisisene viitamine kasutab autor-aasta-lehekülje süsteemi. Leheküljenumbri võib kirje puhul ära jätta, kui viidatakse teosele või artiklile tervikuna või kui refereeritav mõttekäik on läbivalt kogu allikal.

Näide:

(Perekonna nimi, aasta, lk nr).

Kui autori nimi on mainitud lauses, siis seda ei korrata viites. Sel juhul sisaldab viide ainult aastat ja leheküljenumbrit.

Näited:

Viide sulgudes: ... on oma olemuselt oikumeeniline (Lehtsaar, 1994, lk 14).

Viide lause sõnastuses: Tõnu Lehtsaar (1994, lk 14) mõistab pastoraalpsühholoogiat...

Autori esmakordselt mainimisel tekstis on hea tava välja kirjutada ka autori eesnimi.

Juhul, kui tahetakse osutada kahele või enamale järjestikusele leheküljele, tuleb viites märkida täpne lehekülgede vahemik.

Näide:

Viide sulgudes: (Lehtsaar, 1994, lk 14-15).

Kui allikal puuduvad püsivad leheküljenumbriid, näiteks e-raamatu või veebipõhise artikli puhul, tuleb kasutada alternatiivset viitamisi, nagu on kirjeldatud allpool jaotises „Tekstisisese viitamise täiendavad reeglid... Puuduvate leheküljenumbrite korral.”

Parafras ja refereering

Parafras on algteksti seisukohtade edastamine oma sõnadega originaaliga sarnases mahus. Refereerimine on teise autori seisukohtade sisulähedane, kokkuvõtlik ümbersõnastamine. Neil kahel juhul jutumärke ei kasutata, aga viidatakse kindlasti algallikale või autorile.

Näited:

Michael Rosenberger (2012, lk 123) nimetab palverännakut jalgadega palvetamiseks ning jumalarahva jumalateenistuseks.

Hugh McLeodi sõnul iseloomustavad palverännakut kolm olulist aspekti: a) pühaduse mõiste, b) uskumus, et pühadusega võib kohtuda kindlates paikades ning c) nendesse paikadesse rändamine (Sepp, 2014, lk 20-22).

Otsetsitaat

Otsetsitaat on sõnasõnaline väljavõte mingist tekstist viitega autorile või allikale. Viide märgitakse kohe peale lause lõpu jutumärke või tekstiploki lõpus. Tsitaate tuleks kasutada võimalikult lühidalt, piirdudes vaid vajaliku fraasiga. Otsetsitaat (vähem kui 40 sõna) eraldatakse ülejäänud tekstist jutumärkidega. Kui tsitaat on lause keskel, siis kohe peale jutumärke esitatakse viide allikale. Lause lõpumärk asetseb viite järel.

Näited:

Uurimuses lapse arengust kirjutab Meeli Tankler (1996), et “jumalakujutluse erinevus poiste ja tüdrukute vahel süveneb teismeliseas veelgi” (lk 148), milles poiste jumalapilt on rohkemal määral intellektuaalne.

“Vastupidiselt oodatule rääkis Jeesus naisega vaimsetel, või kui soovite – teoloogilistel teemadel” (Saluraid, 2004, lk 21).

Enam kui 40 sõnalist otsetsitaati tuleks vältida ja kasutada vaid möödapääsmatul vajadusel. Kui tsitaati kasutada, siis esitatakse see eraldiseisva, ilma taandreata tekstiplokina; jutumärke ei kasutata. Lõik on ülejäänud tekstist vasaku taandega 1,5 cm (vasakust servast nihe 1,5 cm). Kui tsitaadis on mitu lõiku, siis kasutatakse järgmistes lõikudes (peale esimese) taandrida. Lause lõpumärk asetseb viite ees.

Näide

kui pikem tsitaat algab sõnadega „On ilmne...”

Sooliste rollide ja omaduste käsitlemine varakristliku liikumise kontekstis on toonud esile küsimuse, kuidas emotsionaalsust ja teenimisvalmidust on teoloogiliselt tõlgendatud.

On ilmne, et naistele omistatud “kardetud” tunnetes, emotsioonides ja empaatiavõimes või ka valmiduses teenida nägi Jumal vastupidiselt ratsionaalsele maailmale potentsiaali, mis evangeeliumisõnumi levikule kaasa aitasid.

Aga et nimetatud kvaliteedid ei ole omased ainult naistele, näitab Jeesuse (kui mehe) maapealne elu – ka Tema tundis kaasa, nuttis ja rõõmustas ning Ta enda sõnade kohaselt tuli ise teenima. (Saluraid, 2004, lk 24)

Selle käsitlemise põhjal võib järeldada, et emotsionaalsust ja teenimisvalmidust ei saa teoloogilises...

TEKSTISESE VIITAMISE TÄIENDAVALD REEGLID

Puuduvate leheküljenumbrite korral

Kui viidatav allikas ei sisalda fikseeritud leheküljenumbreid, näiteks e-raamat või veebipõhine artikkel, tuleb kasutada alternatiivset viitamismeetodit, mis aitab lugejal algallika asukohta leida, sõltuvalt teksti ülesehitusest ja pikkusest. Leheküljenumbri asemel kasutatakse tekstisiseses viidetes peatüki numbrit (kui see on olemas) või nimetust, alapealkirja või sektsiooni nimetust (kui see on olemas) ning lõigu numbrit. Kui allikal puuduvad peatükid, lähtutakse alapealkirjadest. Kui allikal puuduvad nii peatükid kui ka alapealkirjad, esitatakse ainult lõigu number, mis tuleb loendada käsitsi.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/quotations/no-page-numbers>

Näide:

E-raamatu puhul, milles puuduvad peatükkide numbrid ja alapealkirjad:

(Craig, 2020, Arguments for God's Existence, lõik 42)

Autor, aasta, peatüki pealkiri, lõigu number.

E-raamatu puhul, milles on peatükkide numbrid ja alapealkirjad:

(Copan, 2022, ptk 2, Neo-Marcionism Today, lõik 3)

Autor, aasta, peatüki number, alapealkiri, lõigu number.

Veebiartikli puhul, milles puuduvad alapealkirjad:

(Hiob, 2021, lõik 3)

Autor, aasta, lõigu number.

Tõlgitud allikale viitamine

Ametlikult tõlgitud allikale viitamisel tuleb tunnustada nii algse autori kui ka tõlkija panust. See on vajalik ka seetõttu, et klassikalistel teostel võib olla mitmeid erinevaid tõlkeid, mis võivad üksteisest erineda.

Algallikale antakse allikate loetelus tunnustus, lisades algse teose esmaavaldamise aasta (originaalkeeles) allikakirje lõppu sulgudes, millele eelneb märge „Algselt avaldatud“. Nagu allpool toodud näites. Tekstisiseses viites esitatakse nii algse avaldamise aasta kui ka tõlgitud väljaande aasta, kus varasem aasta esitatakse esimesena ning aastad eraldatakse kaldkriipsuga.

Tõlkija(te)le antakse tunnustus Allikate loetelus, lisades tõlkija nime järel lühendi „Tlk.“ ning paigutades nii nime kui ka lühendi teose pealkirja järel sulgudesse, kuid enne punkti.

Näide:

Teksti sees:

(Copan, 2011/2026, lk 132).

Allikate loetelus:

Copan, P. (2026). Kas Jumal on julm? (T. Lilleoja, Tlk.) Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar. (Originaal välja antud 2011).

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/citing-translated-works>

Taasavaldatud või antiiksed allikad

Taasavaldatud või klassikalisele allikale viitamisel tuleb märkida nii teose algne kirjutamise aasta kui ka kasutatud väljaande avaldamisaasta, järgides allpool toodud näites esitatud vormi. See aitab vältida segadust, mis võib tekkida juhul, kui 19. sajandi autorit tõlgendatakse kaasaegse maailma kontekstis üksnes seetõttu, et teos on taasavaldatud 21. sajandil.

Antiiksete teoste puhul, mille täpne dateering ei ole teada, kasutatakse tavapäraselt ligikaudset dateeringut koos lühendiga „u.“ ning vajaduse korral lisatakse tähised „eKr“ või „pKr“.

Antiikautorite nimed, mille kuju on üldtuntud või mille puhul ei ole võimalik eristada ees- ja perekonnanime, esitatakse nii tekstisisestes viidetes kui ka allikate loetelus üldlevinud kujul (näiteks Augustinus, Thomas Aquinas).

Näide:

Teksti sees:

(Josephus, u. 80 pKr/2017, lk 123).

(Edersheim, 1886/1992, lk 547).

(Sire, 1976/2020, lk 55).

Allikate loetelus:

Josephus. (2017) The Jewish War. (M. Hammond, Tlk.) Oxford University Press. (Originaal välja antud u. 80 pKr).

Edersheim, A. (1992) The Life and Times of Jesus the Messiah. Hendrickson (Originally published 1886).

Sire, J. (2020) The Universe Next Door (Kuues väljaanne). IVP Academic (Originally published 1976).

Kaudne viitamine

Kui on vajadus viidata allikale, mis pole kättesaadav otseseks viitamiseks, aga millele viitab kasutada olev allikas, tuleb üles märkida mõlemad allikad. Näiteks, kui Uku Masingu tsitaat on kättesaadav ainult Toomas Pauli allika kaudu, kirjutatakse allikate loetelusse töö lõpus olemasoleva allika autoriks Toomas Paul.

Näide:

(Masingu päevik, tsiteeris Paul, 2001, lk 47).

Avaldamiskuupäev puudub

Juhul kui allika avaldamiskuupäev puudub, kasutatakse viites aasta asemel lühendit „i.k.“ (ilma kuupäevata).

Näide:

Teksti sees:

(Eesti Metodisti Kiriku, i.k., lõik 2).

Allikate loetelus:

Eesti Metodisti Kirik. (i.k.) *Õpetuslik alused*. www.metodistikirik.ee/kiriku-opetus

Allikad kahe või enama autoriga

Kahe või enama autoriga allikale viitamisel tekstis sees ja kui autorite nimi on osa lausest, kasutatakse autorite nimede vahel sõna "ja". Näiteks: "Nagu Johnson ja Smith (2020) täheldasid..."

Kui aga viidatakse allikale sulgudes, kasutatakse ja-märki (&). Näiteks: "(Johnson & Smith, 2020)."

Erandina: Kui allikas on organisatsioon või rühm, mille nimes esineb loomulikult "&" (näiteks ettevõtte nimes), siis tuleb see ka viites esitada samal kujul, olenemata, kas see esineb tekstis sees või bibliograafilises kirjes. Näiteks: "(Procter & Gamble, 2021)" või "Procter & Gamble. (2021)."

Näide:

New Age'i maailmavaade on Lääne tsivilisatsioonis märkimisväärselt levinud ning omab sealjuures domineerivat mõju. (Bancarz & Peck, 2018, lk 8)

Oma ühiselt välja antud raamatus hoiatavad Bancarz ja Beck (2018, lk 8) New Age ilmingute sisseimbumise eest kristlikesse kirikutesse.

Viidates kolme või enama autori ga allikale, lubab APA 7 kasutada ladinakeelset lühendit „et al.” (eestikeeles: jt.) tekstisiseses viidetes antud järjekorras: esimese autori perekonnanimi, „et al.” avaldamisaasta ja lehekülje number. Lühendit „et al.” ei või kasutada kasutatud allikate loetelus e. bibliograafias. Bibliograafias peavad kõikide autorite nimed olema välja toodud.

Näide:

Bibliograafias:

Grudem, W., Collins, J. J., & Schreiner, T. R. (2018). *Mõistmaks kristlikku teoloogiat*. Baker.

Tekstisisesed viited:

(Grudem, et al., 2018, lk 223).

Grudem, et al. (2018, lk 223)

Sama autori samal aastal avaldatud teosed

Kui sama autori kaks või enam allikat on avaldatud samal aastal (või ilma kuupäevata), lisatakse aastaarvu järele väiketäht. Tähed määratakse allikate loetellu paigutamise järjekorra alusel, lähtudes pealkirjade tähestikulisest järjestusest. Aasta ja tähe kombinatsiooni kasutatakse nii tekstisiseses viidetes kui ka allikate loetelus. Tekstisiseses viite puhul kasutatakse ainult aastaarvu koos tähega, isegi kui allikate loetellu on märgitud täpsem kuupäev.

Näide:

Teksti sees:

Johannese ev. 21:16 esinev kreeka keelne sõna, mis on tõlgitud kui „armastus“, on *agapaó*. (Bible Hub i.k.b). Thayers Greek Lexicon määratleb selle sõna tähenduseks „heatahtlikkusega täidetud olemine“ (Bible Hub i.k.a).

Allikate loetelus:

Bible Hub. (i.k.a). 25. agapaó. <https://biblehub.com/greek/25.htm>

Bible Hub. (i.k.b). Interlinear - John 21:16. <https://biblehub.com/interlinear/john/21-16.htm>

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles/author-date>

Isiklik suhtlus või avalikult kättesaadavad allikad

Allikaid, mida lugejal ei ole võimalik kätte saada, viidatakse isikliku suhtlusena. Isikliku suhtluse alla kuuluvad näiteks e-kirjad, tekstisõnumid, intervjuud, salvestamata seminariloengud jms. Isikliku suhtluse viidet kasutatakse ainult juhul, kui taastatav või avalikult kättesaadav allikas puudub.

Kuna lugejal ei ole võimalik isikliku suhtluse allikaid kätte saada, ei lisata neid allikate loetellu, vaid neile viidatakse ainult tekstisiseselt. Viites tuleb esitada suhtluspartneri eesnime esitäh(e)d ja perekonnanimi ning võimalikult täpne kuupäev.

Näide:

Viide lause sõnastuses: Aleksandr Fjodorov väitis (isiklik suhtlus, 18 mai 2026), et....

Viide sulgudes: (A. Fjodorov, isiklik suhtlus, 18 mai 2026)

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/personal-communications>

VIITAMISE NÄITED ALLIKATE LOETELUS JA TEKSTIS

Allolevad näited annavad viite, nagu on see allikate loetelus, seejärel sama allika viide nii sulgudes lause lõpus ja lause sõnastuses teksti sees.

ARTIKLID

Artikkel toimetatud raamatus

APA 7 stiilis viidatakse artiklile toimetatud raamatus, lisatakse artikli autor, avaldamise aasta, seejärel artikli pealkiri, raamatu toimetaja ja raamatu pealkiri kursiivis, leheküljed ja kirjastaja.

Vaata lähemalt <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/edited-book-chapter-references>

Lilleoja, L. (2000). Kümme aastat usuõpetust, taasiseseisvunud Eestis – areng või taandareng. M. Nelson (toimetaja), *Mente et Corde* (lk 116-182). EMK Teoloogiline Seminar.

Viide sulgudes: (Lilleoja, 2000, lk 118)

Viide lause sõnastuses: Lilleoja (2000, lk 118)

Zelege, W. A., Hughes, T. L., & Drozda, N. (2020). Home-school collaboration to promote mind-body health. C. Maykel & M. A. Bray (toim.), *Promoting mind-body health in schools: Interventions for mental health professionals* (lk 11–26). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000157-002>

Viide sulgudes: (Zelege et al., 2020, lk 25)

Viide lause sõnastuses: Zelege et al., (2020, lk 25)

Artikkel teatmeteoses, autoriks on isik

APA 7 stiilis viidatakse isiku poolt kirjutatud artiklile teatmeteoses, lisatakse esmalt artikli autori ja avaldamise aasta, seejärel artikli pealkiri, teatmeteose toimetaja, teatmeteose pealkiri kursiivis, leheküljed ja kirjastaja.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/edited-book-chapter-references>

Barnes, A. (1834) Ephesians 5. *Barnes Notes on Bible*. Bible Hub.

<https://biblehub.com/commentaries/barnes/ephesians/5.htm>

Viide sulgudes: (Barnes, 1834)

Viide lause sõnastuses: Barnes (1834)

Lundbom, J. R. (1992). Jeremiah (Prophet). D. N. Freedman (toim.), *The Anchor Bible Dictionary* (Vol. 3, pp. 684-698). Doubleday.

Viide sulgudes: (Lundbom, 1992, lk 684)

Viide lause sõnastuses: Lundbom (1992, lk 684)

Artikkel teatmeteoses, autor teadmata

Kui kirje (artikli) autor ei ole teada, siis asetub toimetaja autori kohale ja viide sisaldab järgmisi andmeid: Kirje (artikli) pealkiri. (Aastaarv). Toimetaja initials/-id. Nimi. (Toim.). Entsüklopeedia või sõnaraamatu nimi kursiivis. Väljaandja.

Priest. (1998). Ryken L., Wilhoit, J. C., Longman III, T. (toim.), *Dictionary of Biblical Imagery* (lk 662-663).

Viide sulgudes: (Priest, 1998, lk 663)

Viide lause sõnastuses: Priest (1998, lk 663)

Artikkel teatmeteoses, autoriks on grupp

APA 7 stiilis viidatakse grupi poolt kirjutatud artiklile teatmeteoses, lisatakse esmalt grupi nimi kui autori nimena, seejärel avaldamise aasta, artikli pealkiri, teatmeteose toimetaja, teatmeteose pealkiri kursiivis, leheküljed ja kirjastaja.

Bible Hub. (i.k.) Joh 3:16. *Interlinear Bible*. <https://biblehub.com/interlinear/john/3-16.htm>

Viide sulgudes: (Bible Hub, i.k.)

Viide lause sõnastuses: Bible Hub (i.k.)

Kui allikas on ajas muutuv tekst, lisatakse pealkirja järel allika kasutamise kuupäev eraldatuna komaga järgneval viisil: Loetud 1. jaanuaril 2025,

Merriam-Webster. (i.k.) Self-report. *Merriam-Webster.com Dictionary*. Loetud 30. oktoobril 2025, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/self-report>

Viide sulgudes: (Merriam-Webster, i.k. Recent examples on the Web, lõik 3)

Viide lause sõnastuses: Merriam-Webster (i.k., Recent examples on the Web, lõik 3)

Artikkel trükitud ajakirjas

APA 7 stiilis viidates trükitud ajakirja artiklile, kus on oluline mainida avaldamise kuud, siis lisatakse see pärast avaldamisaastat. Formaat sisaldab järgmisi andmeid: autor(id), aasta (ja kuu), artikli pealkiri, ajakirja nimi kursiivis, köite ja väljaande number ning lehekülgede vahemik.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/magazine-article-references>

Kivi, K., & Viljus, V. (2005, juuli-august-september). Põllud on valged lõikuseks. *Koduteel*, (78), 28–20.

Viide sulgudes: (Kivi & Viljus, 2014, lk 28)

Viide lause sõnastuses: Kivi ja Viljus (2014, lk 28)

Weir, K. (2017, jaanuar). Forgiveness can improve mental and physical health. *Monitor on Psychology*, 48(1), 30.

Viide sulgudes: (Weir, 2017, lk 30)

Viide lause sõnastuses: Weir (2017, lk 30)

Artikkel ajakirja võrguväljaandes

APA 7 stiilis viitamine artiklile ajakirja võrguväljaandes sisaldab järgmisi andmeid: autor(id), avaldamise aasta, artikli pealkiri, ajakirja nimi kursiivis, köite number (kui see on olemas), artikli number (kui see on olemas), URL. DOI-d lisatakse siis, kui see on olemas.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/magazine-article-references>

Ani, R. (2022, aprill). Mentorite vaade läbipõlemisele. *Teekäija*, 332(3). <https://teek.ee/teemad/52-petus/2923-mentorite-vaade-laebipolemisele>

Viide sulgudes: (Ani, 2022, lõik 4)

Viide lause sõnastuses: Ani (2022, lõik 4)

Bustillos, M. (2013, 19. märts). On Video Games and Storytelling: An Interview with Tom Bisell. *The New Yorker*. <https://www.newyorker.com/books/page-turner/on-video-games-and-storytelling-an-interview-with-tom-bissell>

Viide sulgudes: (Bustillos, 2013, lõik 7)

Viide lause sõnastuses: Bustillos (2013, lõik 7)

Artikkel trükitud ajalehes

APA 7 stiilis viitamine artiklile trükitud ajalehes sisaldab järgmisi andmeid: autor(id), avaldamisaasta (ja täpne kuupäev), artikli pealkiri (mitte kursiivis), ajalehe nimi kursiivis, ja lehekülje numbrid.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/newspaper-article-references>

Haljasorg, H. (2021, 14. aprill). Mõtteid pandeemiast ja haridusest. *Eesti Kirik*, (16), 4.

Viide sulgudes: (Haljasorg, 2021, lk 4)

Viide lause sõnastuses: Haljasorg (2021 lk 4)

Hess, H. (2019, 3. jaanuari). Cats Who Take Direction. *New York Times*, C1.

Viide sulgudes: (Hess, 2019)

Viide lause sõnastuses: Hess (2019)

Artikkel ajalehe võrguväljaandes

APA 7 stiilis viitamine artiklile ajalehe võrguväljaandes sisaldab järgmisi andmeid: autor(id), avaldamise aasta ja kuupäev, artikli pealkiri, ajalehe nimi kursiivis, ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/newspaper-article-references>

Espak, P. (2016, 24. detsember). Peeter Espak: kirik ja riik – uus kunstlikult üleskoetud lõhe Eesti ühiskonnas. *Eesti Päevaleht*. <https://epl.delfi.ee/artikkel/76710318/peeter-espak-kirik-ja-riik-uus-kunstlikult-uleskoetud-lohe-eesti-uhiskonnas>

Viide sulgudes: (Espak, 2016, lõik 10)

Viide lause sõnastuses: Espak (2016, lõik 10)

Guarino, B. (2017, 3. detsember). How Will Humanity React to Alien Life? Psychologists Have Some Predictions. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/news/speaking-of-science/wp/2017/12/04/how-will-humanity-react-to-alien-life-psychologists-have-some-predictions>

Viide sulgudes: (Guarino, 2017, lõik 12)

Viide lause sõnastuses: Guarino (2017 lõik 12)

Artikkel uudisteportaalis

APA 7 stiilis viitamine artiklile uudisteportaalis sisaldab järgmisi andmeid: autor(id) (kui olemas), avaldamise aasta ja kuupäev, artikli pealkiri kursiivis, uudisteportaali nimi (mitte kursiivis), ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/webpage-website-references#1>

Rommel, A. (2022, 3. november). *Atko Rommel: usuküsimusest rahvaloenduses ERR*.

<https://www.err.ee/1608776503/atko-remmel-usukusimusest-rahvaloenduses>

Viide sulgudes: (Rommel, 2022, lõik 1)

Viide lause sõnastuses: Rommel (2022, lõik 1)

Avramova, N. (2019, 3. jaanuari). *The secret to a long, happy, healthy life. Think age-positive*. CNN.

<https://edition.cnn.com/2019/01/03/health/respect-toward-elderly-leads-to-long-life-intl/index.html>

Viide sulgudes: (Avramova, 2019, lõik 3)

Viide lause sõnastuses: Avramova (2019, lõik 3)

Artikkel veebilehel, autoriks on grupp

APA 7 stiilis viitamine grupi poolt kirjutatud artiklile veebilehel sisaldab järgmisi andmeid: grupi nimi kui autor, avaldamise aasta (ja kuupäev, kui see on olemas), artikli pealkiri kursiivis ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/webpage-website-references#4>

Eesti Kristlik Nelipühi Kirik. (2022, 9. märts). *Ukraina heaks!* <https://eknk.ee/ukraina-heaks>

Viide sulgudes: (Eesti Kristlik Nelipühi Kirik, 2022, lõik 7)

Viide lause sõnastuses: Eesti Kristlik Nelipühi Kirik, (2022, lõik 7)

World Health Organization. (2018, märts). *Questions and Answers on Immunization and Vaccine Safety*. <https://www.who.int/features/qa/84/en>

Viide sulgudes: (World Health Organization, 2018, lõik 4)

Viide lause sõnastuses: World Health Organization, (2018, lõik 4)

Artikkel blogis

APA 7 stiilis viitamine artiklile blogis sarnaselt ajakirjale sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanimi, initsiaalid, avaldamise aasta (ja täpne kuupäev), artikli pealkiri (mitte kursiivis), blogi nimi kursiivis, ja URL.

Loe lähemalt <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/blog-post-references#1>

Veisveer, M. (2022, 25. november). Valeime, mustkunst või füüsikaline jõud. *Kristlik Mõttevõra*.

<https://www.kristlikmottetvora.ee/blogs/post/valeime-mustkunts-voi-fuusikaline-joud>

Viide sulgudes: (Veisveer, 2022, lõik 1).

Viide lause sõnastuses: Veisveer (2022, lõik 1)

Klymovsky, M. (2018, 15. september). Can We Talk Scientifically About Free Will? *Sci-ed*.

<https://blogs.plos.org/scied/2018/09/15/can-we-talk-scientifically-about-free-will>

Viide sulgudes: (Klymovsky, 2018, lõik 6).

Viide lause sõnastuses: Klymovsky (2018, lõik 6)

Artikkel veebilehel, lugemiskuupäevaga

Viitamine veebilehe artiklile nõuab, et kui autor on teada, märgitakse see esimesena, järgneb avaldamise kuupäev või "i.k." (ilma kuupäevata) siis, kui kuupäev puudub. Seejärel lisatakse artikli pealkiri kursiivis, väljaandja nimi (mitte kursiivis), lugemiskuupäev (kui on asjakohane) ja URL. Lugemiskuupäev on vajalik, kui antud allika tekst on ajas muutuv.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/webpage-website-references#6>

Statistikaamet. (i.k.) *Suhteline vaesus*. Eesti statistika. Loetud 4. aprill 2022, aadressil <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/heaolu/sotsiaalne-torjutus-ja-vaesus/suhteline-vaesus>

Viide sulgudes: (Statistikaamet, i.k., lõik 4).

Viide lause sõnastuses: Statistikaamet (i.k., lõik 4)

U.S. Census Bureau. (i.k.) *U.S. and world population clock*. U.S. Department of Commerce. Loetud 3 juuli 2019 aadressil <http://www.census.gov/popclock>

Viide sulgudes: (U.S. Census Bureau, i.k., lõik 3).

Viide lause sõnastuses: U.S. Census Bureau (i.k., lõik 3)

Artikkel Vikipeedias. Redaktsiooni kuupäeva ja aadressiga

APA 7 stiilis viitamisel Vikipeedia artiklile on eelisel viis viidata Vikipeedia arhiveeritud versioonile (mis ajas ei muutu). Juurdepääsu arhiveeritud versioonile Vikipeedias saab siis, kui valida „Näita ajalugu” ja seejärel valida/kasutada viites ühte, kindla kuupäeva ja kellaajaga, versiooni. Antud versiooni kuupäev lisatakse aastaarvu juurde kuupäevaks. Viidet tuleks alustada artikli pealkirjaga (mittekursiivis), jätkata avaldamise aasta ja täpse kuupäevaga (arhiveeritud versiooni kuupäev), tervikteose Vikipeedia nimetusega (kursiivis) ja arhiveeritud versiooni URL. Kui kasutad Vikipeedia lehekülge, millel ei ole võimalik näha arhiveeritud versiooni, tuleb lisada lugemise kuupäev.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/wikipedia-references>

Eesti vanimate ettevõtete loend. (2011, 28. mai). *Vikipeedia*. https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Eesti_vanimate_ettev%C3%B5tete_loend&oldid=2532396

Viide sulgudes: („Eesti vanimate ettevõtete loend“, 2011, lõik 2)

Viide lause sõnastuses: „Eesti vanimate ettevõtete loend“ (2011, lõik 2)

Teadusajakirja artikkel koos DOI-numbriga

APA 7 stiilis viitamine teadusajakirja artiklile, mis sisaldab DOI-numbrit, hõlmab järgmisi andmeid: autor(id), avaldamise aasta, artikli pealkiri, tervikteose - ajakirja nimi kursiivis, köite number (kursiivis), väljaande number (sulgudes, mitte kursiivis), lehekülgede vahemik ja DOI.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/journal-article-references#1>

Kivirand, T., Leijen, Ä., Lepp, L., & Malva, L. (2020). Kaasava hariduse tähendus ja tõhusa rakendamise tegurid Eesti kontekstis: õpetajaid koolitavate või nõustavate spetsialistide vaade. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri. Estonian Journal of Education*, 8(1), 48-71.

<https://doi.org/10.12697/eha.2020.8.1.03>

Viide sulgudes: (Kivirand et al., 2019, lk 50-51)

Viide lause sõnastuses: Kivirand et al. (2019, lk 50-51)

McCauley, S. M., & Christiansen, M. H. (2019). Language Learning as Language Use: A Cross-Linguistic Model of Child Language Development. *Psychological Review*, 126(1), 1-51.

<https://doi.org/10.1037/rev000126>

Viide sulgudes: (McCauley & Christiansen, 2019, lk 25)

Viide lause sõnastuses: McCauley ja Christiansen (2019, lk 25)

RAAMATUD

Raamat, trükisena või andmebaasides, üks autor

APA 7 stiilis viitamine trükitud raamatule või andmebaasis olevale raamatule, millel on üks autor, sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanimi, initialsid, avaldamise aasta, raamatu pealkiri kursiivis, kirjastaja. Kui raamat pärineb andmebaasist, lisatakse ka URL või DOI.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/book-references#1>

Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Sulesepp.

Viide sulgudes: (Laherand, 2008, lk 123)

Viide lause sõnastuses: Laherand (2008, lk 123)

Burgess, R. (2019). *Rethinking global health: Frameworks of power*. Routledge.

Viide sulgudes: (Burgess, 2019, lk 45)

Viide lause sõnastuses: Burgess (2019, lk 45)

Viide sulgudes kahele autorile ühes lõigus: (Laherand, 2008; Burgess, 2019, lk 45)

Viide lause sõnastuses kahele autorile: Laherand (2008) ja Burgess (2019, lk 45)

Raamat, mitu autorit, DOI viitega või veebiaadressiga

: autorite perekonnanimed ja initialsid, avaldamise aasta, raamatu pealkiri kursiivis, kirjastaja, ja DOI või veebiaadress APA 7 stiilis viitamine raamatule, millel on mitu autorit ja mis sisaldab DOI viidet või veebiaadressi, sisaldab järgmisi andmeid. Mitme autori märkimisel kasutatakse ampersandi ("&") autorite nimede vahel teksti sees viitamisel ja bibliograafilistes kirjetes.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/book-references#1>

Lätt, S & Rüütel, I. (1963) *Kelle peale sa loodad? Valimik usu ja kiriku vastaseid rahvaluuletekste*.

Eesti Riiklik Kirjastus. <https://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:333695>

Viide sulgudes: (Lätt & Rüütel, 1963, lk 453)

Viide lause sõnastuses: Lätt ja Rüütel (1963, lk 453)

Fiske, S. T., Gilbert, F.T., & Lidzey, G. (2010). *Handbook of social psychology* (5th ed., Vol. 1). John

Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9780470561119>

Viide sulgudes: (Grenz et al., 2002, lk 253)

Viide lause sõnastuses: Grenz et al. (2000, lk 253)

Raamat, kordusväljaanne

APA 7 stiilis viidates kordusväljaandele lisatakse raamatu pealkirja järele toimetaja nimi (kui see on olemas) sulgudes ja kursiivita. Kirje lõppu lisatakse esmaväljaande aasta kujul (Esmaväljaanne: Aasta). Tekstisiseselt viidates tuleks näidata mõlemat aastat, eraldatuna kaldkriipsuga, alustades varasemast aastast. Lehekülje number viitab teie kasutatud kordusväljaanne versioonile.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/book-references#3>

Salumaa, E. (2020). *Süsteematilise teoloogia käsiraamat ehk "Dogmaatika märksõnades"* (Kolmas parandatud e-väljaanne). EELK Usuteaduste Instituut. <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:441336> (Esmaväljaanne 2008)

Viide sulgudes: (Salumaa, 2008/2020, lk 325-327)

Viide lause sõnastuses: Salumaa (2008/2020, lk 325-327)

Freud, S. (2010). *Interpretation of dreams: The Complete and definitive text* (J. Stachey, tõlk) Basic Books. (Originaal välja antud 1900)

Viide sulgudes: (Freud, 1900/2020, lk 45)

Viide lause sõnastuses: Freud (1900/2020, lk 45)

Raamat, tõlgitud

APA 7 stiilis viitamine tõlgitud raamatule sisaldab järgmisi andmeid: raamatu autori perekonnanimi, tõlgitud teose avaldamise aasta, teose pealkiri kursiivis, sellele järgnevad tõlkija nimi sulgudes, tõlgitud väljaande kirjastaja ning lõpuks originaalteose avaldamise aasta sulgudes. Tekstisiseselt näidatakse sulgudes viidates mõlema allika aastaid, s.o. originaali aasta ja loetud allika aasta, eraldatuna kaldkriipsuga, näiteks (Piaget,

1970/1972).

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/citing-translated-works>

Collins, K. J. (2019). *Piibellik tee päästeks: Wesley teoloogia tuum* (P. Tamm, tõlk). Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar. (Originaal välja antud 1997)

Viide sulgudes: (Collins, 1997/2019, lk 115)

Viide lause sõnastuses: Collins (1997/2019, lk 115)

Piaget, J., & Ihelder, B. (1969). *The psychology of the child* (H. Weaver, tõlk, 2nd ed.). Basic Books. (Originally published 1966)

Viide sulgudes: (Piaget & Ihelder, 1966/1969, lk 215)

Viide lause sõnastuses: Piaget ja Ihelder (1966/1969, lk 215)

Toimetatud või koostatud raamat või kogumik

APA 7 stiilis viitamine toimetatud või koostatud raamatule või kogumikule sisaldab järgmisi andmeid: toimetaja või koostaja perekonnanimi, initsiaalid, avaldamise aasta, raamatu pealkiri kursiivis, millele järgneb sõna "Toim." või "Koost." sulgudes, ja kirjastaja.

Loe lähemalt <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/book-references#2>

Krabi-Kranberg, K. (Koostaja). (2022). *Ma tean, Sa kuuled mu palvet!* Allika.

Viide sulgudes: (Krabi-Kranberg, 2022, lk 115).

Viide teksti osana: Krabi-Kranberg (2022, lk 115)

Hacker Hughes, J. (Ed.). (2017). *Military Veteran Psychological Health and Social Care: Contemporary Approaches*. Routledge.

Viide sulgudes: (Hacker Hughes, 2017, lk 165).

Viide lause sõnastuses: Hacker Hughes (2017, lk 165)

Audioraamat

APA 7 stiilis viitamine audioraamatule sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanimi, initsiaalid, avaldamise aasta, raamatu pealkiri kursiivis, sellele järgneb sulgudes lugeja initsiaal ja perekonnanimi (kui on teada), sellele järgneb nurksulgudes teose formaadi märged [Audioraamat] seejärel kirjastaja või levitaja. Kui on olemas, lisatakse ka URL või muu digitaalne asukoht.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/book-references#3>

Kopenhagen, C. E. (2019). *Martin Luther* (D. Cartwright, lugeja) [Audioraamat]. Librivox.

<https://bit.ly/3Xo9nLa> (Esmaväljaanne 1953)

Viide sulgudes: (Kopenhagen, 1953/2019).

Viide teksti osana: Kopenhagen (1953/2019)

Cain, S. (2012). *Quiet: The Power of Introverts in a World that Can't Stop Talking* (K. Maur, Narr.) [Audioraamat]. Random House Audio. <https://bit.ly/2G0Bpbl>

Viide sulgudes: (Cain, 2012).

Viide lause sõnastuses: Cain (2012)

Ajaloolised teosed

APA 7 stiilis viitamine ajaloolistele teostele sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanimi, initsiaalid, või nimi kujul nagu on see kasutuses, teose avaldamise aasta, teose pealkiri kursiivis, ja kirjastaja. Kui teose originaali avaldamise aasta on teada ja erineb kasutatava väljaande aastast, siis lisatakse see viite lõppu sulgudes.

Aristotle. (1997). *Aristotle's Poetics* (G. Whalley, Tõlk.; J. Baxter & P. Atherton, Toim.). McGill-Queen's University Press. (Esmaväljaanne ca. 350 eKr)

Viide sulgudes, otsesitaat: (Aristotle, ca. 350 eKr/1997, lk 15).

Viide sulgudes, parafraas: (Aristotle, ca. 350 eKr/1997, lk 15).

Kopenhagen, C. E. (2019). *Martin Luther* (D. Cartwright, lugeja) [Audioraamat]. Librivox.

<https://bit.ly/3Xo9nLa> (Esmaväljaanne 1953)

Viide sulgudes: (Kopenhagen, 1953/2019).

Viide lause sõnastuses: Kopenhagen (1953/2019)

AUDIOVISUAALSED TEOSD

Loengu slaidid

Loengu slaidide viited sisaldavad järgmisi andmeid: loengupidaja perekonnanimi, initialsialid, loengu toimumise aasta, loengu pealkiri kursiivis, sulgudes märke [Loengu slaidid] või [PowerPoint slaidid] ja asukoht või platvorm, kus slaidid on kättesaadavad. Kui slaidid on avalikult kättesaadavad veebis, lisatakse URL. Kui slaidid ei ole veebis kättesaadavad, võib viidata asutusele või platvormile, kus need on saadaval.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/powerpoint-references>

Nelson M. P. (2022). *The Exodus / Exodus / Иксод* [PowerPoint slaidid]. Moodle – EMKTS

õppekeskkond. <https://moodle.emkts.ee>

Viide sulgudes: (Nelson, 2022, slaid 4).

Viide lause sõnastuses: Nelson (2022, slaid 4)

Mack, R., & Spake, G. (2018). *Citing Open Source Images and Formatting References for Presentations* [PowerPoint Slides]. Canvas@FNU. <https://fnu.onelogin.com/login>

Viide sulgudes: (Mack & Spake, 2022, slaid 14)

Viide lause sõnastuses: Mack and Spake (2022, slaid 14)

Foto

Viitamine fotole sisaldab järgmisi andmeid: fotograafi perekonnanimi, initialsialid, foto loomise aasta (kui see on teada), foto pealkiri või kirjeldus kursiivis, sulgudes märke [Foto], ja asukoht või allikas, kust foto on saadud. Kui foto on kättesaadav veebis, lisatakse URL. Kui foto on füüsiliselt kättesaadav (näiteks raamatus või arhiivis), siis viidatakse sellele asukohale.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/clip-art-references> ja <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/artwork-references>

McCurry, S. (1985). *Afghan girl* [Foto]. National Geographic. <https://i.natgeofe.com/n/a57f8ca1-e266-4614-8f3f-4dbb1e32331a/ngm-1985-jun.jpg>

Viide sulgudes: (McCurry, 1985)

Viide teksti osana: McCurry (1985)

Film

Viitamine filmile sisaldab järgmisi andmeid: filmi režissööri perekonnanimi, initialsialid (režissöör), filmi valmimise aasta, filmi pealkiri kursiivis, sulgudes märke [Film], ja filmi levitaja või tootja.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/film-television-references#1>

Malle, L. (Režissöör). (1987). *Aur revoir les enfants* [Hüvasti lapsed] [Film]. Nouvelles Editions de Films.

Viide sulgudes: (Malle, 1987)

Viide teksti osana: Malle (1987)

Taska, K. (Tootja ja stsenaarist), & Nüganen, E. (Režissöör ja stsenaarist). (2003). *Nimed marmortahvilil* [Mängufilm]. Eesti-Soome: Taska Film & MRP Matila Röhr Productions OY.

Viide sulgudes: (Taska & Nüganen, 2003)

Viide teksti osana: Taska ja Nüganen (2003)

Haroun, M.-S. (Režissöör). (2002). *Abouna* [Meie Isa] [Film]. Filmmuseum Distributie; Kairos Filmverleih; Time Features; MK2 Diffusion.

Viide sulgudes: (Haroun, 2002)

Viide lause sõnastuses: Haroun (2002)

Podcast episood

Viitamine podcasti episoodile sisaldab järgmisi andmeid: episoodi autor või juht (kui see on teada), avaldamise aasta, episoodi pealkiri (mitte kursiivis), nurksulgudes märke [Podcasti episood], podcasti sarja pealkiri (kursiivis), ja URL või platvorm, kus episood on kättesaadav.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/podcast-references#2>

Raihhelgauz, M. (Saatejuht). (2021, 28. jaanuar). Vaktsiinid ja vandenõud (Nr. 9) [Podcasti episood]. *Teoloogika*. Kõrgem Usuteaduslik Seminar. <https://www.buzzsprout.com/1102001/7535311-9-vaktsiinid-ja-vandenoud>

Viide sulgudes: (Raihhelgauz, 2021)

Viide teksti osana: Raihhelgauz (2021)

Glass, I. (Host). (2011, 21. august). Amusement park (No. 443) [Podcasti episood]. *This American Life*. WBEZ Chicago. <http://www.thisamericanlife.org/radio-archives/episode/443/amusement-park>

Viide sulgudes: (Glass, 2011)

Viide teksti osana: Glass (2011)

Raadiosaatesarja saade

APA 7 stiilis viitamine raadiosaatesarja konkreetsele saatele sisaldab järgmisi andmeid: saatejuhi või saate looja perekonnanimi, initsiaalid (kui on teada), saate salvestamise või esitamise aasta ja kuupäev, konkreetse saate pealkiri (mitte kursiivis), sulgudes märge [Raadiosaate episood], sarja pealkiri kursiivis, ja raadiojaam või levitaja. Kui saade on kättesaadav veebis, lisatakse URL. Viidatakse samal põhimõttel nagu podcast episood, erinevus on nurksulgudes formaadi kirjeldus [Raadiosaate episood]

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/podcast-references#2>

Kalda, M. (Saatejuht). (2015, 5. juuli). Marju Kõivupuu (2. saade) [Raadiosaate episood].

Palveränduri päevaraamat. ERR. <https://vikerraadio.err.ee/795693/palveranduri-paevaraamat-marju-koivupuu>

Viide sulgudes: (Kalda, 2015)

Viide teksti osana: Kalda (2015)

Mitchell, G. (Saatejuht). (2021, December 25). The Internet Archive is 25! [Raadiosaate episood]. A. Lichtarowicz (Produtsent), *Digital Planet*. BBC. <https://www.bbc.co.uk/programmes/w3ct1lt4>

Viide sulgudes: (Mitchell, 2015)

Viide teksti osana: Mitchell (2015)

Raadiosaade

Viitamine raadiosaatele sisaldab järgmisi andmeid: saatejuhi perekonnanimi, initsiaalid, saate toimumise aasta, saate pealkiri kursiivis, sulgudes märge [Raadiosaade], ja raadiojaama nimi või levitaja (mitte kursiivis). Kui saade on kättesaadav ka veebis, lisatakse URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/radio-broadcast-references>

Mottram, L. (2020, 8. jaanuar). *Hazard Reduction Burning is Not a Panacea to Bushfire Risk: Expert* [Raadiosaade]. ABC. <https://www.abc.net.au/radio/programs/pm/thinned-forests-can-be-more-prone-to-fire,-expert-says/11853280>

<https://www.abc.net.au/radio/programs/pm/thinned-forests-can-be-more-prone-to-fire,-expert-says/11853280>

Telesaade

Kordemets, G. (Režissöör), & Seppel, K. (Toimetaja). (1990, 24. detsember). *Saalomoni Koguja Raamat* [Telesaade]. ERR Arhiiv. <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/saalomoni-koguja-raamat>

Viide sulgudes: (Kordemets & Seppel, 1990)

Viide teksti osana: Kordemets ja Seppel (1990)

Barris, K. (Stsenarist & režissöör). (2017, 11 jaanuar). Lemons (3. hooaeg, 12. osa) [Telesaade]. K. Barris, J. Groff, A. Anderson, E. B. Dobbins, L. Fishburne, & H. Sugland (Produtsent), *Black-ish*. Wilmore films; Artist First; Cinema Gypsy Productions; ABC Studios.

Viide sulgudes: (Barris, 2017)

Viide teksti osana: Barris (2017)

Veebinar või veebipõhine kursus

APA 7 stiilis viitamine salvestatud veebinarile sisaldab järgmisi andmeid: veebinari läbiviija või korraldaja perekonnanimi, initsiaalid, veebinari toimumise aasta, veebinari pealkiri kursiivis, sulgudes märge [Veebinari salvestus] kui salvestus on kättesaadav või [Veebinar], kui on kättesaadav veebinari infoleht. Lisa platvorm või organisatsioon (mitte kursiivis) kes salvestuse levitab, ning URL, kui see on kättesaadav.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/online-course-references>

Kübar, L. (2022). *Pühakirja pähkliid* [Veebinari salvestus]. Ajakiri Koduteel.

<https://www.metodistikirik.ee/2022/03/30/veebinar-puhakirja-pahklid>

Viide sulgudes: (Kübar, 2022).

Viide lause sõnastuses: Kübar (1990)

Durham, M. (2021). *Racial Inequities in Substance Use* [Veebinar]. American Psychiatric Association. <https://pcssnow.org/event/racial-inequities-in-substance-use>

Viide sulgudes: (Durham, 2021)

Viide lause sõnastuses: Durham (2021)

YouTube video

Viitamine YouTube videole sisaldab järgmisi andmeid: video postitaja nimi (see võib olla isik või organisatsioon), video avaldamise aasta, ja kuupäev, video pealkiri kursiivis, sulgudes märges [Video], YouTube (mittekursiivis) ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/youtube-references>

Tönnori, R. (2020, 5. august). *Alfa kursus Oleviste kirikus* [Video]. YouTube.

<https://youtu.be/0Ub9Kv1zunQ>

Hiiumaa Kristlik Misjonikogudus. (2021, 4. aprill) *Jeesuse kannatuste nädal - Ülestõus (4.osa)*

[Video]. YouTube. https://youtu.be/w2Uny_Sni5Q

Viide sulgudes kahele allikale: (Tönnori, 2020; Hiiumaa Kristlik Misjonikogudus, 2021)

Viide lause sõnastuses kahele allikale: Tönnori (2020) ja Hiiumaa Kristlik

Misjonikogudus (2021)

Laul või muusikapala

APA 7 stiilis viitamine kaasaegsele laulule või muusikapalale sisaldab järgmisi andmeid: esitaja või ansambli nimi sellisel kujul, nagu nad esinevad, näiteks „Beyoncé” või „Lady Gaga”. Esitaja, kes kasutab esinemisnime oma täisnime, näiteks „Michael W. Smith”, esitatakse APA standardvormis: Smith, M. W.

Pärast esitaja nime lisatakse järgmised andmed: laulu või instrumentaalpala avaldamise aasta, laulu või instrumentaalpala pealkiri kursiivis, sulgudes märges [Laul], ning plaadifirma või levitaja. Kui laul või muusikapala on kättesaadav veebis, lisatakse ka URL või veebipõhise muusikateenuse nimi.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/song-or-track-references>

Lige, T. (2020). See tee viib põhja [Laul]. *Miski pole võimatu*. Meediamisjon; 1695028 DK Records.

Viide sulgudes: (Lige, 2020)

Viide lause sõnastuses: Timo Lige (2020)

Coldplay & BTS. (2021). My universe [Laul]. On *Music of the Spheres*. Parlophone; Atlantic.

Parenthetical citation: (Coldplay & BTS, 2021)

Narrative citation: Coldplay and BTS (2021)

Klassikaline muusika

Viitamine klassikalisele muusikateosele sisaldab järgmisi andmeid: helilooja perekonnanimi, initialsialid, teose loomise aasta (kui on teada), teose pealkiri kursiivis, sulgudes esitaja(d) või dirigent ja orkester, plaadifirma või levitaja, ja salvestuse väljaandmise aasta (kui see erineb teose loomise aastast). Kui salvestus on kättesaadav veebis, lisatakse ka URL või veebipõhise muusikateenuse nimi.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/song-or-track-references>

Pärt, A. (1993). Magnificat [Pala salvestatud Eesti Filarmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestri poolt Tõnu Kaljuste juhatusel]. *Te Deum*. ECM Records GmbH; Deutsche Grammophon GmbH. (Originaalteos avaldatud 1984)

Viide sulgudes: (Pärt, 1984/1993)

Viide lause sõnastuses: Pärt (1984/1993)

Beethoven, L. van. (2012). Symphony No. 3. in E-flat major [Pala salvestatud Staatskapelle Dresden]. On Beethoven: *Complete symphonies*. Brilliant Classics. (Originaalteos avaldatud 1804)

Viide sulgudes: (Beethoven, 1804/2012)

Viide lause sõnastuses: Beethoven (1804/2012)

Tarkvara

Viitamine tarkvarale sisaldab järgmisi andmeid: tarkvara looja või ettevõtte nimi, tarkvara väljaandmise või uuendamise aasta, tarkvara nimi kursiivis, versioon või väljalaske number (kui asjakohane), formaadi selgitus [Arvutitarkvara] ja asukoht või allikas, kust tarkvara on saadud.

Morton, T. (2022). *Bible Analyzer* (Version 5.5) [Arvutitarkvara]. <https://www.bibleanalyzer.com>

Viide sulgudes: (Morton, 2022)

Viide lause sõnastuses: Morton (2022)

Faithlife (2022). *Logos Bible Software* (Version 9) [Arvutitarkvara]. <https://www.logos.com>

Viide sulgudes: (Faithlife, 2022)

Viide lause sõnastuses: Faithlife (2022)

Mobiili rakendus

Viitamine mobiilirakendusele sisaldab järgmisi andmeid: rakenduse arendaja või ettevõtte nimi, rakenduse avaldamise või uuendamise aasta, rakenduse nimi kursiivis, sulgudes märge [Mobiilirakendus], ja allikas, kust rakendus on saadud, näiteks App Store või Google Play. Kui rakendus on kättesaadav veebis, võib lisada ka URL-i.

Olive Tree Bible Software (2022). *Bible App by Olive Tree* (Version 7.12.3.0.1320)

[Mobiilirakendus]. Google Play Store.

<https://play.google.com/store/apps/details?id=biblereader.olivetree>

Viide sulgudes: (Olive Tree Bible Software, 2022)

Viide lause sõnastuses: Olive Tree Bible Software (2022)

YouVersion. (2022). *Bible* (Version 9.18.3) [Mobiilirakendus]. App Store.

<https://apps.apple.com/us/app/bible/id282935706>

Viide sulgudes: (YouVersion, 2022)

Viide lause sõnastuses: YouVersion (2022)

TEHISINTELEKT

Tehisaru abil omaenda kirjutatud teksti keeleline toimetamine ei vaja viitamist. Tehisaru abil tõlgitud tekstile viidatakse vastavalt peatükis „Teiste keelte kasutamine akadeemilises töös” kirjeldatud juhiste.

Kuna tehisaru võib genereerida ebatäpset või valeinformatsiooni, ei ole soovitatav kasutada seda esmase allikana. Kui sama teave on kättesaadav mitte tehisintellekti loodud (inimautori) allikast, tuleb viidata inimautori allikale, mitte tehisintellektile. Tehisaru genereeritud teksti otsene tsiteerimine on siiski teatud juhtudel asjakohane, näiteks juhul, kui esitatakse näide seisukohast, mida üliõpilane seejärel analüüsib.

Kõikidele tehisaru genereeritud faktidele või tekstidele, mida tsiteeritakse või parafraseeritakse, tuleb viidata, et tagada akadeemiline ausus ja läbipaistvus. Tehisaru vestlusrakendused, sealhulgas ChatGPT, võimaldavad tavaliselt vestlusi jagada unikaalse URL-i ja pealkirjaga, mis võimaldab koostada APA-stiilis viite autor-kuupäev-tiitel-allikase mudel.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/cite-generative-ai-references>

Tehisaru ettevõtte nimi. (aasta). Vestluse pealkiri kursiivis [Kirjeldus, näiteks generatiivse tehisaru vestlus]. Tööriista nimi/mudel. Vestluse URL

Viide sulgudes: (TI ettevõtte nimi, aasta, lõik nr)

Viide lause sõnastuses: TI ettevõtte nimi (aasta, lõik nr)

Anthropic. (2025). Essential grammar topics for high school graduates [Generatiivse TI vestlus].

Claude. <https://claude.ai/share/329173b2-ec93-4663-ac68-4f65ea4f166d>

Viide sulgudes: (Anthropic, 2025, lõik 3)

Viide lause sõnastuses: Anthropic (2025, lõik 3)

OpenAI. (2025). High school grammar concepts [Generatiivse TI vestlus]. ChatGPT.

<https://chatgpt.com/share/68a77b60-0ee4-800c-9acc-cd3fd573c311>

Viide sulgudes: (OpenAI, 2025, lõik 7)

Viide lause sõnastuses: OpenAI (2025, lõik 7)

SOTSIAALMEEDIA

Facebook postitus

Viitamine Facebooki postitusele sisaldab järgmisi andmeid: postitaja nimi (isik või organisatsioon), postituse avaldamise aasta ja kuupäev, postituse esimesed 20 sõna või pealkiri (kui see on olemas) kursiivis, nurksulgudes märges selle kohta, kui postitus sisaldab fotot, videot või linki (näiteks [Kaasatud link ja pilt]), nurksulgudes postituse tüübi kirjeldus (näiteks [Staatuse uuendus] või [Video]), sotsiaalmeediaplatformi nimi „Facebook“ koos punktiga, ning URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/facebook-references>

Kirik & Teoloogia. (2022, 12. august). *Aeg-ajalt on hea vaadata, mida teevad meie sõsarkirikud ja oikumeenilised partnerid teoloogilise hariduse valdkonnas, millised küsimused ja uurimisteemad on seal* [Kaasatud link ja pilt] [Staatuse uuendus]. Facebook. www.facebook.com/kirikjateoloogia/posts/pfbid0AJ37qvHTkKu6m5qiaKeenBDL4tRTpbCVAjf3jQcFBXAfHaSuYUqc2fR9WtZyXpRhI

Viide sulgudes: (Kirik ja Teoloogia, 2022, lõik 4)

Viide lause sõnastuses: Kirik ja Teoloogia (2022, lõik 4)

Gaiman, N. (2018, 22 märts). *100,000+ Rohingya refugees could be serious risk during Bangladesh's monsoon season. My Fellow UNHCR Goodwill Ambassador Cote Blanchett is* [Pilt] [Olekkuuenduse kirjeldus]. Facebook. <https://www.facebook.com/neilgaiman/photos/a.306989681015/10155317233951016/?type=3&theater>

Viide sulgudes: (Gaiman, 2018, lõik 1)

Viide lause sõnastuses: Gaiman (2018, lõik 1)

Facebook leht

Viitamine Facebooki lehele tervikuna, mitte üksikule postitusele, sisaldab järgmisi andmeid: lehe nimi, lühend „(i.k.)“, mis osutab avaldamiskuupäeva puudumisele, konkreetse alamlehe pealkiri kursiivis (näiteks „Avaleht“, „Teave“ või „Arvustused“), nurksulgudes märges [Facebooki leht], sotsiaalmeediaplatformi nimi „Facebook“ koos punktiga, loetud kuupäev (vajalik, kuna lehe sisu on ajas muutuv ega ole arhiveeritud) ning URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/facebook-references>

Eesti Metodisti Kirik. (i.k.). *Teave* [Facebooki leht]. Facebook. Loetud 20. mail 2026, www.facebook.com/metodistikirik/about

Viide sulgudes: (Eesti Metodisti Kirik, i.k.)

Viide lause sõnastuses: Eesti Metodisti Kirik (i.k.)

X profiil

Viitamine X profiilile sisaldab järgmisi andmeid: profiili omaniku nimi (isik või organisatsioon), profiili loomise aasta (kui on teada), X profiili nimi kursiivis, sulgudes märges [X profiil], ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/twitter-references#3>

Raadio 7. [@Raadio7]. (i.k.). *Post* [X profiil]. X. Loetud 20. augustil 2020, aadressil <https://x.com/Raadio7>

Viide sulgudes: (Raadio 7, i.k., lõik 4)

Viide lause sõnastuses: Raadio 7 (i.k., lõik 4)

APA Style. [@APA_Style]. (i.k.). *Post* [X profile]. X. Loetud 1 november 2019 aadressil, https://x.com/APA_Style

Viide sulgudes: (APA Style, i.k., lõik 2)

Viide lause sõnastuses: APA Style (i.k., lõik 2)

Instagram foto või video

Viitamine Instagrami fotole või videole sisaldab järgmisi andmeid: postitaja nimi (isik või organisatsioon), nurksulgudes kasutajanimi @ märgiga selle alguses, näiteks Swift, T. [@taylorswift]. Kui pole teada täpset perekonnanime ja initsiaali kasutatakse nimi kujul nagu kasutaja selle on avaldanud. Järgneb postituse avaldamise aasta ja kuupäev, foto või video kirjeldus või esimesed paar sõna postitusest kursiivis, sulgudes märges [Foto] või [Video], "Instagram", ja URL.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/instagram-references#1>

Radomska, T. [@ta_radomska]. (2022, 24. august). *Study session in Latvia* [Video]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/ChpHXECuSBD>
Viide sulgudes: (Radomska, 2022.)

Viide lause sõnastuses: Radomska (2022)

Zeitz MOCAA. [@zeitzmocaa]. (2018, 26. november). *Grade 6 learners from Parkfields Primary School in Hanover Park visited the muuseum for a tour and workshop hosted by* [Fotod]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/BqpHpjFBs3b>
Viide sulgudes: (Zeitz MOCAA, 2018.)

Viide lause sõnastuses: Zeitz MOCAA (2018)

LÕPUTÖÖD

Doktori- või lõputöö publitseerituna võrguväljaandes või andmebaasis

Viitamine doktori- või lõputööle, mis on avaldatud võrguväljaandena või andmebaasis, sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanime, initsiaalid, avaldamise aasta, töö pealkiri kursiivis, sulgudes märges [Dokoritöö] või [Magistritöö], ülikooli nimi, ja URL või andmebaasi nimi.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/published-dissertation-references>

Pulk, B. (2022). *Vihakõne kriminaliseerimine Euroopa Liidu õiguses* [Magistritöö, Tallinna Ülikool]. ETERA. <https://www.etera.ee/s/wMIYoVyX7l>

Viide sulgudes: (Pulk, 2022, lk 75)

Viide lause sõnastuses: Pulk (2022, lk 75)

Zambrano-Vazquez, L. (2016). *The Interaction of State and Trait Worry on Response Monitoring in Those with Worry and Obsessive-Compulsive Symptoms* [Doctoral dissertation, University of Arizona]. UA Campus Repository. <https://repository.arizona.edu/handle/10150/620615>

Viide sulgudes: (Zambrano-Vazquez, 2016, lk 115)

Viide lause sõnastuses: Zambrano-Vazquez (2016, lk 115)

Kirjastamata doktori- või lõputöö

Viitamine kirjastamata doktori- või lõputööle sisaldab järgmisi andmeid: autori perekonnanime, initsiaalid, töö valmimise aasta, töö pealkiri kursiivis, sulgudes märges [Diplomitöö] või [Magistritöö], ja asutuse nimi, kus töö valmis. Kuna töö ei ole avaldatud, ei lisata URL-i või andmebaasi nime.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/unpublished-dissertation-references>

Pajusoo, T. (1998). *Joona raamatu selgitav tõlge heebrea keelest* [Diplomitöö]. Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar.

Viide sulgudes: (Pajusoo, 1998, lk 35-36)

Viide lause sõnastuses: Pajusoo (1998, lk 35-36)

Harris, L. (2014). *Instructional Leadership Perceptions and Practices of Elementary School Leaders* [Avaldamata dokoritöö]. University of Virginia.

Viide sulgudes: (Harris, 2014, lk 115)

Viide lause sõnastuses: Harris (2014, lk 115)

SEADUSANDLUS

Õigusaktid

Stiilis viitamine õigusaktidele sisaldab järgmisi andmeid: õigusakti nimi (sh seaduse, määruse või kohtuotsuse nimi), avaldamise aasta, ja allikas (näiteks ametlik väljaandja, õigusakti kogumik, veebileht, kust dokumenti saab leida). Kui viidatakse konkreetsele seadusele või kohtuotsusele, lisatakse ka selle konkreetne viide või kohtuasja number.

Isikuandmete kaitse seadus. (2019). RT I, 04.01.2019, 11.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/104012019011>

Viide sulgudes: (Isikuandmete kaitse seadus, 2019, lõik 34)

Viide lause sõnastuses: Isikuandmete kaitse seadus (2019, lõik 34)

Noorsootöö seadus. (2020). RT I, 16.06.2020, 10. <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062020010>

Viide sulgudes: (Noorsootöö seadus, 2020, lõik 4)

Viide lause sõnastuses: Noorsootöö seadus (2020, lõik 4)

Organisatsiooni sise-eeskirjad

Viitamine organisatsiooni sise-eeskirjadele sisaldab järgmisi andmeid: organisatsiooni nimi, dokumentide avaldamise aasta, dokumentide pealkiri kursiivis, ja sõna "Sise-eeskiri" nurksulgudes. Kui tegemist on sisekommunikatsiooni materjalidega, mis ei pruugi olla avalikult kättesaadavad, ei lisata URL-i.

Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar. (2011) *Eetikakoodeks*. [Sise-eeskiri]

<https://emkts.ee/index.php/et/uldinfo/eetika>

Viide sulgudes: (Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar, 2011, lõik 3)

Viide lause sõnastuses: Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar (2011, lõik 3)

AVALDAMATA ALLIKAD

Isiklik intervjuu

Viide allikate loetelus puudub siis, kui tegemist on kirjavahetuse, vestluste, intervjuude, jpt. isikliku kirjavahetust puudutavate allikatega. Neile viidatakse ainult teksti sees ning neid ei lisata allikate loetellu.

Loe lähemalt: <https://apastyle.apa.org/blog/nonrecoverable-sources>

Viide sulgudes: (Jüri Pilv, isiklik kirjavahetus, 11.05.2015)

Viide lause sõnastuses: Jüri Pilv (isiklik kirjavahetus, 15.05.1990)

Lugejatele kättesaadav isiklik intervjuu

Kui soovitakse teha intervjuu kättesaadavaks ka lugejale, on seda võimalik avaldada blogilehel ja viidata blogi aadressile:

Pilv, P. (2010, 28. mai). Intervjuu Piretiga [Blogi postitus]. Loetud aadressil <https://URL>

Viide lause sõnastuses: Pilv (2010)

PIIBEL JA PÜHAD KIRJUTISED

Maailmausundite pühakirjad

Pühakirju käsitletakse kui raamatuid, millel autor puudub. Kui see on kommenteeritud või tõlgitud versioon, lisatakse viitesse toimetaja või tõlkija nimi. Kui algse pühakirja avaldamise aasta on teadmata, või kui tegemist on vaidlustatud versiooni uuesti avaldamisega, siis lisatakse viitesse avaldamise aasta, toimetaja või tõlkijate nimi. Kui religioosse teose versioonid on uuesti avaldatud, lisatakse need kuupäevad viide. Kui pühakirjas on kanooniliselt nummerdatud osad (nt raamatud, peatükid, salmid jne), tõlkes leheküljenumbrite asemel kasutada neid numbraid. Viitamine sisaldab järgmisi andmeid: Raamatu nimi (tõlkija) [vajadusel] või toimetaja [vajadusel]. (aasta). Väljaandja nimi. (Algse avaldamise kuupäev [vajadusel]).

The Qur'an (E. H. Palmer, tõlk). (1965). Motilal Banardsidass.

Koraan (H. Udam, tõlk). (2007). AS Bit

Viide sulgudes: (Koraan, 2007, 2:255)

Viide lause sõnastuses: Koraan. (2007, 2:255).

Piibel

Kui kirjalikus töös kasutatakse ainult ühte piiblitõlget, tuleb see sissejuhatuses nimetada fraasiga: „Kõik pühakirjaviited on 1997. aasta tõlkest.“ Seejärel esitatakse tekstisisestes sulgudes olevates viidetes ainult kirjakoht (nt 1Ms 1:4).

Kui kirjalikus töös kasutatakse rohkem kui üht piiblitõlget, tuleb peamine tõlge sissejuhatuses nimetada fraasiga: „Kõik pühakirjaviited on 1997. aasta tõlkest, kui ei ole märgitud teisiti.“ Seejärel esitatakse 1997. aasta tõlkest pärinevad viited lihtsustatud kujul (nt 1Ms 1:4). Täiendavatele tõlgetele või versioonidele viidatakse tekstis järgmises järjekorras: piiblitõlke lühend, algse avaldamise aasta / kasutatud väljaande avaldamise aasta, lühendatud raamatu nimi, peatükk ja salm(id) (nt NIV, 1973/2011, Mt 16:12).

Kui viidatakse mitmest järjestikusest salmist koosnevale lõigule, kasutatakse sidekriipsu (nt 1Ms 1:2–4). Mittejärstikused salmid või sama peatüki lõigud eraldatakse komaga (nt 1Ms 1:4, 12, 26–28). Erinevatest peatükkidest või Piibli raamatutest pärinevad viited samas viites eraldatakse semikooloniga (nt 1Ms 1:26–28; 2:7; 1Kr 11:7).

Tekstisest lause sõnastuses esitatud viidete puhul tuleks sulgudes olevat viidet vajaduse korral lühendada, et vältida lauses juba esitatud teabe kordamist. Näiteks on kõik järgmised variandid võrdselt vastuvõetavad:

Piibel ütleb selgelt, et nii mees kui ka naine loodi Jumala näo järgi (1Ms 1:27).

Esimene Moosese raamat ütleb selgelt, et nii mees kui ka naine loodi Jumala näo järgi (1:27).

Esimene Moosese raamat 1 ütleb selgelt, et nii mees kui ka naine loodi Jumala näo järgi (s 27).

Esimene Moosese raamat 1:27 ütleb selgelt, et nii mees kui ka naine loodi Jumala näo järgi.

Pane tähele, et lühendit „s“ kasutatakse vajaduse korral salmi tähistamiseks.

Viimases näites ei ole sulgudes olev viide vajalik, kuna kogu nõutav teave sisaldub juba lauses endas.

Lisa näited tekstisestest piibliviidetest:

Kui viidatakse peamisele piiblitõlkele (mis on sissejuhatuses nimetatud):

Viide sulgudes: (1Ms 1:1-5; 2:4)

Viide lause sõnastuses: te olete Püha Vaimu tempel (1Kr 3:16).

Rooma kirja kolmandas peatükis (s.21-31), kus apostel käsitleb õigeksmõistmise küsimusi ...

...kirjutab apostel esimeses kirjas korintlastele (3:16).

Kui viidatakse täiendavatele piiblitõlgetele:

Viide sulgudes: (NIV, 1973/2011, Mt 16:12)

Viide lause sõnastuses: ...kirjutab apostel esimeses kirjas korintlastele (EEP, 1997/2010, 3:16).

Allikate loetelus käsitletakse iga piiblitõlget ühe teosena (üksikuid Piibli raamatuid eraldi ei loetleta). Täielik bibliograafiline kirje sisaldab järgmisi andmeid: pealkiri (sellisel kujul, nagu see esineb väljaande kaanel, koos tõlke või versiooni nimetusega, kui see on vajalik), kasutatud väljaande ilmunisaasta, kirjastaja ning veebipõhise Piibli puhul URL. Lõppu lisatakse tõlke algse avaldamise aasta.

Näited Piibliviidetest allikate loetelus:

Piibel. (2010). Eesti Piibli Selts. (Esmaväljaanne 1997)

Piibel. (1968). Piibel.NET. <http://piibel.net>

Holy Bible, English Standard Version. (2018). Crossway. (Esmaväljaanne 2001).

New International Version Bible. (2011). Bible Gateway. <http://biblegateway.com> (Esmaväljaanne 1973).

King James Bible. (2017). King James Bible Online. <https://www.kingjamesbibleonline.org> (Esmaväljaanne 1769).

Kommenteeritud Pühakiri

Klassikaliste pühakirjade kommenteeritud väljaannetele viitamisel asetseb toimetaja autori kohal ning sisaldab järgmisi andmeid: Nimi, Initsiaal. (Toim.). (Väljaandmise aastaarv). Piibliväljaande pealkiri kursiivis. Väljaandja nimi. Näiteks:

Kaiser, W.C., Jr., & Garrett, D. (Toim.). (2006). *NIV Archeological Study Bible: An Illustrated Walk Through Biblical History and Culture*. Zondervan.

Tekstisises viidetes tuleb Pühakirja enda tekstile viidates kasutada tavapärasest piibliviidet vastavalt tavalise Piibli viitamise reeglitele (nt 1Ms 1:20).

Kui tekstisises viitega viidatakse konkreetset salmi kommenteerivatele uurimismärkustele, tuleb lisada toimetajate nimed ja väljaandmise aasta, et näidata, et viidatakse mitte Pühakirja tekstile, vaid selles osalenud teadlaste seisukohtadele. Näiteks:

Viide sulgudes: (Kaiser & Garrett, 2006, 1Ms 1:20)

Viide lause sõnastuses: Kaiser ja Garrett selgitavad seda järgmiselt... (2006, 1Ms 1:20)

Kui viidatakse uurimispiiblis avaldatud esseele, mille autor on nimeliselt märgitud, järgitakse üldjuhul toimetatud raamatu peatüki või artikli viitamistvormi. Viide sisaldab järgmisi andmeid: artikli autor, avaldamise aasta, artikli pealkiri, raamatu toimetaja(d), raamatu pealkiri kursiivis, lehekülgede vahemik ja kirjastaja. Näiteks:

Blocher, H.A.G. (2015). Creation. D.A. Carson (Toim.), *NIV Zondervan Study Bible* (lk 2642-2643). Zondervan.

Viide sulgudes: (Blocher, 2015, lk 2642)

Viide lause sõnastuses: Blocher (2015, lk 2642)

Kui autor ei ole märgitud (näiteks Piibli raamatu sissejuhatuse puhul), asendab pealkiri autori nime ning järgitakse sama viitamistvormi: artikli pealkiri, avaldamise aasta, raamatu toimetaja ja raamatu pealkiri kursiivis, lehekülgede vahemik ning kirjastaja. Näiteks:

Introduction to Genesis. (2006). Kaiser, W.C., Jr., & Garrett, D. (Toim.). *NIV Archeological Study Bible: An Illustrated Walk Through Biblical History and Culture* (lk 2-3). Zondervan.

Viide sulgudes: (Introduction to Genesis, 2006, lk 2)

Viide lause sõnastuses: Introduction to Genesis dateerib raamatu järgmiselt... (2006, lk 2)

Piibli lühendid

Piibli kirjakohtade märkimiseks kasutatakse kokkuleppelisi sümboleid. Eestikeelse Piibli tsiteerimisel järgitakse Eesti Piibliselti väljaannetes kasutusel olevaid sümboleid. Lühendid koostatakse reeglina ja võimaluse korral kahetäheliseks: piibliraamatu esitähel ja esimesest konsonandist. Piibliraamatute lühendeid kasutatakse ainult sulgudes või pikemates piiblisalmide loeteludes. Peatüki ja salmi eraldamiseks kasutatakse koolonit.

Piiblitõlked lühend

Eesti Piibel 1968 tõlge	EEP
Eesti Piibel 1997 tõlge	EEP
Eesti Piibel proovitrükk 2018	EEP
Piibli Raamat 1739	EEP
Pirita (Marjamaa) Piibel 2009	PMP
Piibel Kõigile	PKP
Pühakiri kaasaegses eesti keeles	PKEK
New International Version	NIV
English Standard Version	ESV
Christian Standard Bible	CSB
New Revised Standard Version	NRSV
King James Version	KJV
Русский Синодальный перевод	SYNO
Новый русский перевод	NRT
Библия под ред.М.П.Кулакова	BTI
Еврейский Новый Завет Д.Стерна	ENT

Vana Testament	Eesti keel	Vene keel	Inglise keel
Esimene Moosese raamat	1Ms	Быт	Gen
Teine Moosese raamat	2Ms	Исх	Exod

Kolmas Moosese raamat	3Ms	Лев	Lev
Neljas Moosese raamat	4Ms	Чис	Num
Viies Moosese raamat	5Ms	Втор	Deut
Joosua	Jos	Нав	Josh
Kohtumõistjate raamat	Km	Суд	Jdg
Rutt	Rt	Руф	Rth
Esimene Saamueli raamat	1Sm	1 Цар	1 Sam
Teine Saamueli raamat	2Sm	2 Цар	2 Sam
Esimene Kuningate raamat	1Kn	3 Цар	1 Kgs
Teine Kuningate raamat	2Kn	4 Цар	2 Kgs
Esimene Ajaraamat	1Aj	1 Пар	1 Chr
Teine Ajaraamat	2Aj	2 Пар	2 Chr
Esra	Esr	Езд	Ezr
Nehemja	Ne	Неем	Neh
Ester	Est	Есф	Est
Iiob	Ii	Иов	Job
Psalmid (Laulud)	Ps	Пс	Ps
Õpetussõnad	Õp	Прит	Prov
Koguja	Kg	Еккл	Eccl
Ülemlaul	Ül	Песн	Song
Jesaja	Js	Ис	Isa
Jeremia	Jr	Иер	Jer
Nutulaulud	Nl	Плач	Lam
Hesekiel	Hs	Иез	Eze
Taaniel	Tn	Дан	Dan
Hoosea	Ho	Ос	Hos
Joel	Jl	Иоил	Joel
Aamos	Am	Ам	Am
Obadja	Ob	Авд	Obad
Joona	Jn	Ион	Jnh
Miika	Mi	Мих	Mic
Nahum	Na	Наум	Nah
Habakuk	Ha	Авв	Hab
Sefanja	Sf	Соф	Zeph
Haggai	Hg	Аг	Hag
Sakarja	Sk	Зах	Zech
Malaki	Ml	Мал	Mal
Uus Testament			
Matteuse evangeelium	Mt	Мф	Mat
Markuse evangeelium	Mk	Мк	Mrk
Luuka evangeelium	Lk	Лк	Luk
Johannese evangeelium	Jh	Ин	Jhn
Apostlite teod	Ap	Деян	Acts
Pauluse kiri roomlastele	Rm	Рим	Rom
Pauluse esimene kiri korintlastele	1Kr	1 Кор	1 Cor
Pauluse teine kiri korintlastele	2Kr	2 Кор	2 Cor
Pauluse kiri galaatlastele	Gl	Гал	Gal
Pauluse kiri efeslastele	Ef	Еф	Eph
Pauluse kiri filiplastele	Fl	Филп	Php
Pauluse kiri koloslastele	Kl	Кол	Col
Pauluse esimene kiri tessalooniklastele	1Ts	1 Фес	1 Ths
Pauluse teine kiri tessalooniklastele	2Ts	2 Фес	2 Ths

Pauluse esimene kiri Timoteosele	1Tm	1 Тим	1 Tim
Pauluse teine kiri Timoteosele	2Tm	2 Тим	2 Tim
Pauluse kiri Tiitusele	Tt	Тит	Tit
Pauluse kiri Fileemonile	Fm	Флм	Phlm
Kiri heebrealastele	Hb	Евр	Heb
Jaakobuse kiri	Jk	Иак	Jas
Peetruse esimene kiri	1Pt	1 Пет	1 Pet
Peetruse teine kiri	2Pt	2 Пет	2 Pet
Johannese esimene kiri	1Jh	1 Ин	1 Jhn
Johannese teine kiri	2Jh	2 Ин	2 Jhn
Johannese kolmas kiri	3Jh	3 Ин	3 Jhn
Juuda kiri	Jd	Иуд	Jud
Johannese ilmutus	Ilm	Откр	Rev

Lühendid ja kirjavahemärgid

Lühendid ja kirjavahemärgid on kokkuleppelised ortograafilised märgid, mille vormistamise põhimõtted on eri kultuurides ja keeltes erinevad. On saanud tavaks, et eestikeelseid lühendeid kasutatakse ilma punktita, välja arvatud liitsõnalise lühendi puhul. Punkt tuleb panna juhul, kui punktita lühend raskendab tekstist arusaamist. Lühendite ja kirjavahemärkide kasutamise kohta vt teostest Eesti õigekeelsussõnaraamat, Eesti keele käsiraamat, Eesti ortograafia või vastavad e-väljaanded, Eesti Keele Instituudi abimaterjalid (<https://keeleabi.eki.ee>) või keelenõuanne telefonil 631 3731. EMK Teoloogilise Seminari kirjatöodes võib esineda lisaks tavapärastele lühenditele veel järgmisi:

Lühendid viidetes ja allikate loetelus

lk – lehekülg

i.k. – ilma kuupäevata

toim – toimetaja

koost – koostaja

et al. – ja teised (autorid). Antud lühendit ei ole lubatud kasutada allikate loetelus!

Kirjavahemärgid

... Mõttepunktid. Lausekatkestuse või poolelijäänud lause tähistuseks. Mõttepunktid on kasulik vahend tsitaatide lühendamiseks, mis lubab välja jätta ebavajaliku info, samal ajal hoides alles teemakohased mõtted. On parem jätta mõttepunktide ja sõna vahele tühik (kuid ka kokku kirjutamine ei ole eksimus ortograafia vastu).

Pane tähele: kui valitud tsitaat sisaldab mitut lauset, saad lühendatud tsitaadis tuua välja lausekatkestust neljapunktilise variandiga (...).

- Sidekriips ühendab kahte sõnaosa vahetult järgnevalt või ka kaugemalt, näiteks sidesõna järel. Pandagu tähele, et sõna ja sidekriipsu vahel ei ole tühikut. Näide: võib-olla; Põhja-Eesti; Haridus- ja Teadusministeerium.

- Mõttekriips eraldab kahte sõna, märki või lauseosa. Pandagu tähele, et sõna ja mõttekriipsu vahel on tühikud. Näide: Selline on inimene – Jumala loodu. Sõna "kuni" asendusena numbrite või aastaarvude puhul ei jäeta numbri ja mõttekriipsu vahele tühikut; näit aastail 2000–2010.

• Punkt. Asetatakse lause järele. Punkti ei panda eraldiseisvate pealkirjade järele (Pealkiri 1, Pealkiri 2).

, Koma märkimisel või mittemärkimisel on kasulik meele pidada koma põhitähendust, milleks on 1) liitlauses lauseosade (lihtlausete) üksteisest eraldamine, kusjuures lauseosa tekib öeldise (ka mõttelise) olemasolust, 2) loetelud, kus koma asendab sõna "ja" või "ning" jt.

Koma kirjutamise kõiki reeglid ja erijuhtumeid saab vaadata eesti keele käsiraamatutest.

Numbrite kirjutamine. Pandagu tähele, et eesti keeles kirjutatakse põhiarvud araabia numbritega. Järgarvudel on rooma numbrite kirjutamisel teistsugune kokkuleppeline tähendus, kui seda on teistes keeltes. Rooma

number võib asendada järgarvu (näit sõna "esimene" võib olla märgistatud kas 1. või I), ent punkt rooma numbri järel (I.) annab tähenduse "esiteks". Numbritega kirjutatud arvud ei tohiks tekstis sattuda kõrvuti. Tekstist arusaamist segab ka see, kui üks lause lõpeb ja teine algab numbritega. Emmas-kummas lauses tuleks muuta sõnade järjekorda. Numbritega kirjutatud põhiarvsõna käändetunnuse saab lisada alates osastavast käändest. Käändetunnuse võib lisada sidekriipsuga või kokku kirjutatuna ilma sidekriipsuta. Näide: Kaubamaja on lahti kella 20ni (20-ni). Ent aastaarvude puhul näit 1930ndad (või 1930. aastad), viga ei ole ka näiteks 1930-ndad.

Kirjavahemärkide kasutust puudutavaid reegleid saab lähemalt uurida Eesti Keele Instituudi kodulehelt: <https://keeleabi.eki.ee>

LÕPUTÖÖ VORMISTAMISE LISAD

TIITELLEHT

EMK Teoloogilise Seminari diplomitöös on nõutav tiitelleht, mis tuleb vormistada allpool toodud näite järgi.

Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar

Lõputöö pealkiri
Diplomitöö/Diplomiprojekt

Mari Maasikas

Juhendaja PhD Peeter Pääsuke

Tallinn 2026

SISUKORD

Sisukorda vormistades järgi alljärgnevaid reegleid: Esimese taseme pealkirjad (töö põhiosad). Teise taseme pealkirjad (põhiosade alljaotused). Kolmanda taseme pealkirjad (allosade jaotused). Soovitav on vältida kolmanda astme pealkirju (kui pole põhjendatud selle kasutus) ja piirduda esimese ning teise astmega, et struktuur oleks selgemini jälgitav.

Näide:

LÕPUTÖÖ PEALKIRI	2
Sisukord	
Sissejuhatus.....	3
Teoreetilised lähtekohad	5
Kontseptuaalne raamistik ja võtmemõisted	7
Varasemad uurimused ja nende mõju	8
Uurimismeetodid ja andmekogumine	16
Uurimisdisain ja -meetodid	17
Andmekogumine ja analüüsi protsess.....	20
Allikate loetelu.....	23

Vormistamisele esitatud nõudmisi tuleb järgida ka sisukorras: see peaks olema kirjutatud samas fondis ja suuruses kui ülejäänud tekst (Times New Roman, 12pt, 1.5 reavahe). Rakendades programmis Word pealkirjade vormindust laadidena (*ingl keeles Styles*), saab sisukorra luua automaatselt. Sisukorra tekstis ei kasutata taandrida, peatüki nimetusele järgneb punktirjoon, ja paremal serval lehekülje number.

PÄIS

Välja arvatud tiitelleht, peab igal järgmisel leheküljel olema päis, mis koosneb kahest osast:

- töö pealkiri (vajaduse korral kasuta lühendatud versiooni, mis ei ulatu üle lehekülje keskkoha). Pealkiri peab olema joondatud vasakule, kirjutatud suurtähtedega.
- leheküljenumber (tiitelleht on lehekülg 1, seega ilmub sisukorra leheküljenumber alates 2). Leheküljenumber peab olema joondatud paremale.

PEALKIRJAD JA TÖÖ OSAD

Lõputöös käsitatakse järgmisi osi põhiosadena, millest igaüks peab algama uuel leheküljel ja olema tähistatud 1. taseme pealkirjaga:

- Sisukord
- Sissejuhatus
- Inglisekeelne resümee
- Kasutatud kirjandus
- Lisa(d)

Töö peatükid kasutavad samuti 1. taseme pealkirja, kuid jätkuvad kohe samal leheküljel tekstiga. Peatükid ei alusta uut lehekülge.

Kuna peatüki pealkiri on 1. taseme pealkiri, järgnevad selle sees olevad alapealkirjad vastavalt vajadusele 2., 3., 4., ja 5. tasemel. Väldi ainult ühte alapealkirja peatükis. Pealkirju ei nummerdata. Pealkirjad on 1.5 reavahega. Pealkirjade ees ega järel ei lisata tühja rida, isegi kui pealkiri jääb lehe lõppu.

Tase 1	Keskjoondus, algab suure tähega, rasvane kiri (bold) Tekst algab uuest lõigust (taandega).
Tase 2	Vasak joondus, algab suure tähega, rasvane kiri Tekst algab uuest lõigust (taandega).
Tase 3	<i>Vasak joondus, algab suure tähega, rasvane kiri ja kursiiv (italics)</i> Tekst algab uuest lõigust (taandega).
Tase 4	Taandega, rasvases kirjas, algab suure tähega, lõpeb punktiga. Tekst algab samal real ja jätkub tavapärase lõiguna.
Tase 5	<i>Taandega, rasvases ja kursiiv kirjas, algab suure tähega, lõpeb punktiga.</i> Tekst algab samal real ja jätkub tavapärase lõiguna.

Vaata lisa <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/paper-format/headings>

TABELITE JA JOONISTE VORMINDAMINE

Tabelid

Tabelite suurus ja struktuur varieeruvad olenevalt esitatavatest andmetest (vt Tabel 1), kuid APA annab nende kujundamiseks mõned üldised juhised. Tabeli number on paksus kirjas tabeli kohal. Lühike pealkiri, kaldkirjas, tabelinumbri all. Vertikaalsed jooned puuduvad! Horisontaalseid jooni kasutatakse ainult siis, kui see on selguse huvides vajalik. Veergude ja ridade pealkirjad on selgelt ja kokkuvõtlikult sõnastatud. Tabelis esitatud numbrid on ühtlaselt vormindatud. Asjakohased märkused tuuakse välja tabeli all.

Näide:

Tabel 1

Tabeli pealkiri: Õigete vastuste arv lastel, kes osalesid ja ei osalenud pühapäevakoolis

		Klass	
Grupp	n ^a	3	6
Tüdrukud			
Osalesid	20(19)	280	319
Ei osalenud	20(18)	240	263
Poisid			
Osalesid	20(19)	281	317
Ei osalenud	20(20)	232	26

Märkused. Maksimaalne punktide arv testis = 320n^a sulgudes olevad numbrid näitavad laste arvu, kes vastasid kõikidele küsimustele.

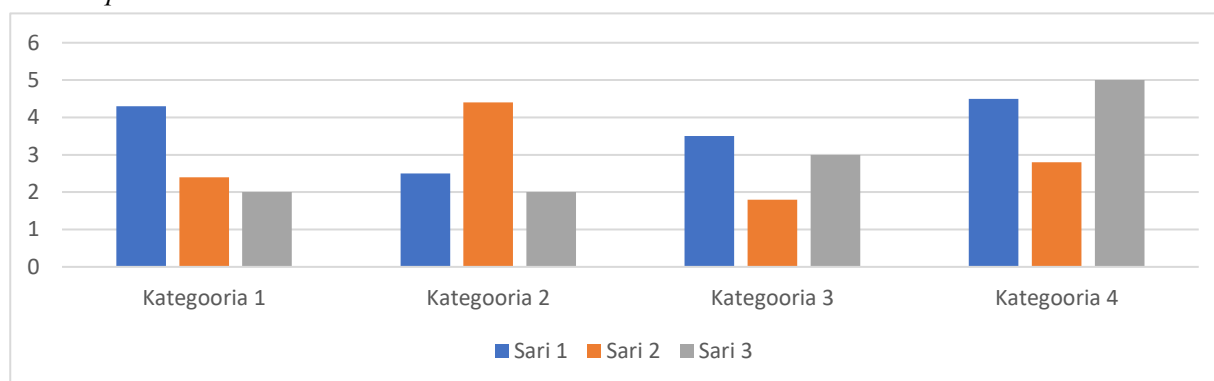
Joonised

Kõiki teksti illustreerivaid materjale nimetatakse joonisteks, mille ülesanne on andmete graafiline visualiseerimine. Näiteks graafikud, diagrammid, skeemid, fotod, jm. Joonise õigeks vormindamiseks kehtivad järgmised reeglid: Joonise number paksus kirjas joonise kohal. Lühike pealkiri, kaldkirjas, tabelinumbri all. Vajadusel puhastage joonisele integreeritud tekstid ja kujutised. Asjakohased märkused tuuakse välja tabeli all.

Näide:

Joonis 1

Joonise pealkiri

Märkused. Järgneb selgitav tekst.

Tabelitele ja joonistele viimaine tekstis

Vältige oma tekstis tabelite ja jooniste kohta üleliigsete sõnade kasutamist. Tabelites ja joonistel olevate andmete edastamiseks tuleks esile tõsta või analüüsida konkreetse andme sisu või suundumust, mitte korrata lihtsalt seda, mis tabelis või joonisel on selgelt näha.

Näide:

Nagu näitab tabel 1, õpib 4. klassis 12 poissi, 5. klassis 10 ja 6. klassis 17 poissi. Tabel 1 näitab poiste märkimisväärsel ülekaalu 6. klassis. Seda on oluline arvesse võtta, sest...

Lisaks, kui tabelid ja joonised on teksti lisatud, viidatakse neile tabelite ja jooniste numbrite. Vajadusel võib ka lisada lehekülje number.

Näited:

Nagu on näha jooniselt 4...

Palverännuteemat on kõige enam puudutatud intervjuudes palverännul käinud inimestega ja reisilugudes, mis palverännakuid kirjeldavad (Tabel 3, lisa 2).